

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST. CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXX Spalis - October 31, 1985 Nr. 42

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Reaganas atsikerta Jo planas pokalbiui su Gorbačiovu

Vytautas Meškauskas

Artinantis lapkričio 20-21 d., d. Reagano-Gorbačiovo susitikimui Zenevoje, sovietai sustiprino savo propagandą, stengdamiesi JAV prezidentą pastatyti į tokia padėtį, kad jis negalėtų pasakyti 'ne'. Reikia pasakyti, kad toji propaganda pasiekė nemažų laimėjimų. Sovietams beveik pasisekė įrodyti, kad šiuo metu svarbiausias reikalas yra išvengti karo ir, tuo pačiu, nusiginklavimo - ar bent ginklų kontrolės - klausimas yra skubiausias. Iš tikro juos į derybas dėl to pastūmėjo ne gera valia, bet amerikiečių atsibudimas iš detantės snaudulio po sovietų pasistūmėjimo Afrikoje ir pagaliau invazijos į Afganistaną. Reagano laikais tas atsibudimas įgijo konkrečias formas atsiginkluojant ir ypač garsiai pradėjus kalbėti apie galimybių ieškojimą sulaukyti atliekančias raketas.

Kaip tik tos paskutinės galimybės ieškojimas susilaukė didžiausios kritikos namuose ir, atrodo, ... kartu paveikė sovietus pasirodyti sukalbamiems. Kritikai namuose aiškina, kad nėra praktiškos galimybės sulaukyti absoliučiai visų raketų. Jei taip - sovietai į tai galėtų atsakyti savo raketų skaičiaus padidinimu, kas tik veda prie išlaidų karo reikalams nepaprasto pakilimo, praktiškai nepadariant pasaulio saugesniu.

Norėdami tai išnaudoti, sovietai pasiūlė apsigynimo nuo raketų būdų ieškojimą visai uždrausti, bet tai negalėjo užtemdyti fakto, kad kaip tik pradėjus kalbėti apie tą amerikiečių strateginio apsigynimo iniciatyvą - populiariai 'žvaigždžių karu' vadinamą - sovietai grįžo prie, galima sakyti, nuolatinių derybų apie atominį ginklavimąsi stalo Zenevoje. Ar tai nereiškia jų išsigandimo? Net ir netikint į praktiško apsigynimo galimybę, didesnis moderniškos technikos įtraukimas į krašto apsaugą pareikalautų iš jų didesnio viso krašto ūkio vaisių sunaudojimo neproduktyvioms karo vedimo priemonėms. Visa tai leidžia lengvai suprasti jų siekimą, pasiūlant sumažinti 50% atominį apsiginklavimą, kurio jau dabar abu kraštai turi keliolika kartų daugiau, negu reiktų totaliam su-naikinimui.

Reagano kritikams spaudoje ir televizijoje pradėjus aiškinti, kad Gorbačiovas laimi propagandos karą, prezidentas Reaganas pasinaudojo Jungtinių Tautų 40 metų su-

kakties minėjimu New Yorke į tai atsikirsti.

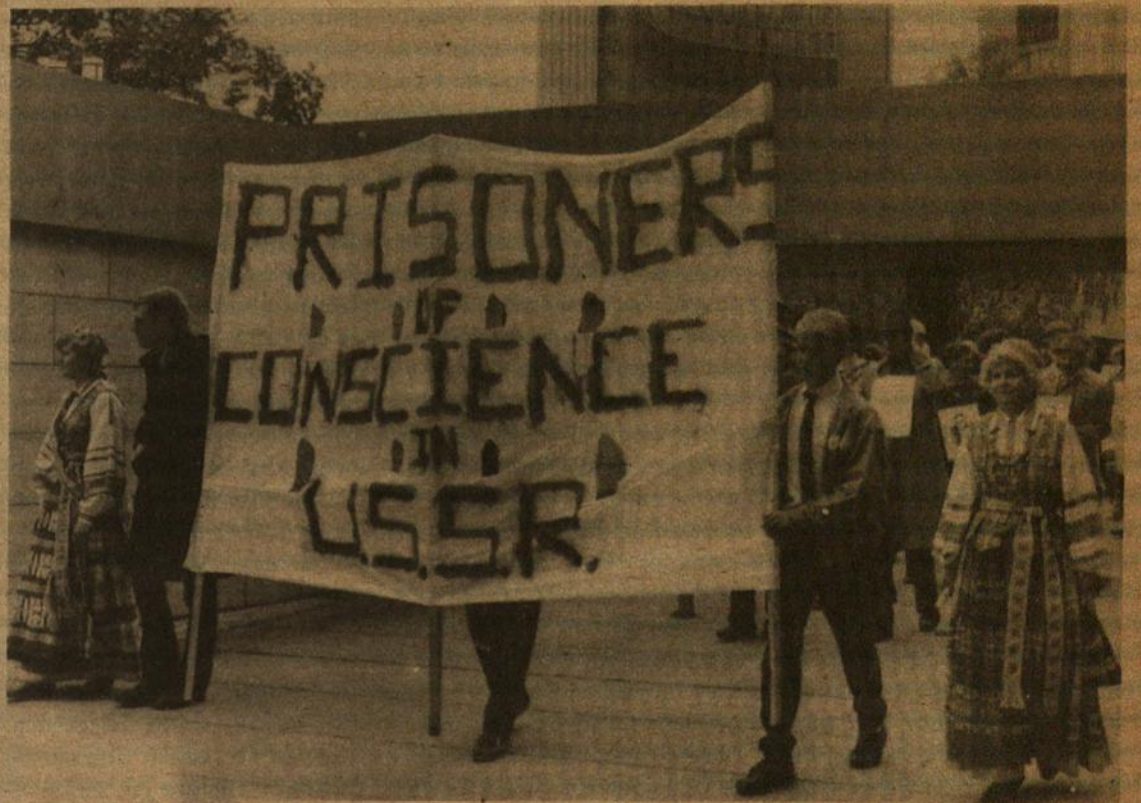
Savo - vienoje iš geriausių - kalbų Reaganas praplėtė JAV -Sovietijos santykių akiratį iš vien tik ginklų klausimo į kitus, visų pirma regionalinius konfliktus, kurie vyksta atominų ginklų teroro balanso pavėsyje. Jis pradėjo su Afganistanu, paminėjo Kambodiją, kur sovietai remia vietnamiečius, Etiopiją, Angolą, kur sovietai turi savo 'patarėjus' ir Kubos kariuomenės dalis, ir baigė su Nikaragva, kur sovietai ir jų satelitai laiko per 8,000 patarėjų, jų tarpe 3,500 vidaus saugumo specialistų. Reagano receptas - pirmiausia leisti ten kovojančioms šalims pačioms susitarti, o vėliau abiem super-valstybėms ta sutarimą garantuoti ir atitraukti visas svetimias kariuomenes. Zinia, sovietai norėtų tą sąrašą praplėsti, visų pirma įtraukiant į jį Vid. Rytus, iš kurių tvarkymo JAV juos yra išmanevravusios, bet kur jie vis dar turi šiokios tokios įtakos per Siriją ir Libiją. Jie gal norėtų dar kalbėti apie Pietų Afriką ir Filipinus, Salvadorą. Tai tačiau neturėtų JAV gąsdinti, jei būtų laikomasi JAV siūlomo principo - patiems nesiški.

(Nukelta į 2 psl.)

Tarėsi Dirvos reikalais...

Po gražiai pasisekusio spalio 12 d. Dirvos baltos Chicagoje, kitą dieną Vilties draugijos valdybos ir vajaus komiteto nariai susirinko pasitarimui. Sėdi iš kairės: ALT S-gos ir vajaus komiteto pirm. dr. L. Kriaučeliūnas, vajaus komiteto išd. O. Daškevičienė, Vilties draugijos pirm. dr. D. Degėsys, Dirvos red. V. Gedgaudas. Stovi: ALT S-gos vicepirm. P. Buchas, Vilties draugijos vicepirm. inž. J. Jurkūnas, Vilties draugijos vicepirm. ir Naujosios Vilties žurnalo red. A. Laikūnas, Vilties draugijos sekr. M. Valiukėnas ir vajaus komiteto narys A. Juodvalkis. Trūksta Vilties draugijos vicepirm. inž. K. Pocius, kuris padarė šią nuotrauką.

Prie Toronto miesto rotušės spalio 12 d. lietuvių demonstracijos prieš žmogaus teisių pažeidimus Lietuvoje ir Sov. Sąjungoje.

Kanados Lietuvių Dienos

J. Varčius

Trisdešimtosios Kanados lietuvių dienos įvyko Toronte 1985 m. spalio 11, 12 ir 13 dienomis. Jų rengėjai - KLB Toronto apylinkės valdyba, kuriai padėjo jos pakviesti talkininkai. Įvykusios Lietuvių dienos buvo šiek tiek skirtingos savo renginiais nuo ankstesnių tradicinių dienų, nes jos rengėjai siekė duoti šventei skirtingą pobūdį. Tai buvo tik lietuviams skirta šventė, kurioje nedalyvavo Ka-

nados valdžios, politinių partijų, miestų savivaldybių atstovai. Net ir latvių, estų, ukrainiečių atstovai, mūsų bendro likimo broliai, neturėjo progos pasigėrėti mūsų jaunimo ir vyresniosios kartos gyvastingumu, jų pastangomis išlikti išeivijoje tautos ambasadoriais ir kovotojais už Lietuvos laisvę.

Įžanginiai renginiai

Lietuvių dienos pradėtos

spalio 11 d., penktadienio vakarą, meno ir papuošalų paroda, kurioje su savo rodiniais dalyvavo 7 menininkai. Paroda vyko Toronto Lietuvių namuose, kurią atidarė A. Jucienė, dalyvaujant apie 50 meno gerbėjų, jaukioje Gedimino pilies menėje. Jos sienas puošė Petro ir Laimos Bigauskų realistiniai gamtos vaizdai iš gėlių 22 piešiniai, Rasos Vaidilutės 4 spalvingi paveikslai ir R. Akstino iš Montrealio du abstraktūs didžiuliai piešiniai, Torontiškos G. Krasauskienės, V. Balsienės ir B. Batraks su savo vyru supažindino dalyvius su savo gamybos sidabro, aukso, gintaro moterų papuošalais.

Po parodos atidarymo ir apžiūros, visi palyviai išskubėjo į West Park Collegiate salę, kur 7:30 val. įvyko literatūros ir dramaturgijos vakaras. Dalyvavo apie 200 vyresniosios kartos lietuvių. Programą atliko Hamiltono "Aukuro" ir Toronto "Aitvaro" artistai, kurie deklamavo lietuvių poetų eilėraščius, atliko monologus ir skaitė dramų ištraukas. Dalyvavo rašytojas J. Kralkauskas, kuris skaitė ištraukas iš savo kūrybos. Vakaras užtruko pora valandų ir skirstydami dalyviai programą vertino kritiškai.

Penktadienio vakaras buvo užbaigtas jaunimo šokiais Prisikėlimo parapijos salėje, kur dalyvavo per 300 studentų ir moksleivių. Grojant moderniai jaunimo mu-

(Nukelta į 6 psl.)

SAVAITINĖ POLITIKOS Apžvalga

Triumfo kaina. - Santykių su Vid. Rytai lopymas

Trumpas džiaugsmas dėl privertimo Egipto lėktuvu su piratais nusileisti Italijoje greitai turėjo užleisti vietą rūpesčiui, kaip pataisyti pašlijusius dėl to santykius su sąjungininke Italija ir klijentais Viduriniuose Rytuose.

Italija susiraukė ne dėl privertimo lėktuvui nusileisti jos teritorijoje - faktinai piratai, užpuolę jos laivą, turėtų būti jos pačios teisiama. Italus supykė faktas, kad egiptiečių lėktuvą, palikusi Sicilijoje tuos piratus, per Italijos teritoriją iki Romos lydėjo dar vienas karinis JAV lėktuvas, nepasiprašęs italų leidimo. Kaip žinia, jame dar buvo PLO figūra Abbas, kuris Italijoje turėjo diplomatinį imunitetą, o amerikiečiai jį laikė to piratų žygio sumanytoju ir tikruoju vadu. Už tat italai, nelaukdami papildomų įrodymų, tą Abbas greitai paleido, kas sukėlė Washingtono nepasitenkinimą. Tas nesusipratimas privedė prie Craxi vyriausybės atsistatydinimo. Ją sudaro Craxo socialistai, socialdemokratai, krikščionys demokratai, liberalai ir respublikonai.

Paskutinių vadų buvo krašto apsaugos ministeris G. Spadolini. Jis faktinai ir privedė prie vyriausybės krizės, pats atsistatydinęs dėl to, kad min. pirm. Craxo paleido Abbas su juo nepasitaręs, nors užs. reik. min. Andreotti (kd) paleidimui pritarė. Craxi grasino

neatvykti į New Yorke įvyksiantį Vakarų valstybių viršūnių pasitarimą, prieš Reaganui vykstant į Zenevą pasimatyti su Gorbačiovu. Reaganas parašė malonų laišką Craxi: 'Dear Bettino' ir pasirašė 'Ron' Jame teigė, kad nepaisant pasakutinio nesusipratimo, JAV ir Italija riša bendri interesai ir pasiryžimas pasipriešinti tarptautiniam terorizmui. Po to Craxi, kuris toliau eina min. pirm. pareigas ir kuriam yra pavesta sudaryti naują kabinetą, pranešė atvyksiantį į New Yorką tam pasitarimui.

Jei su Italija buvo sugebėta susitaikyti palyginti lengvai, kebliau yra su Egiptu ir vadinamu 'taikos procesu', siekiančiu susitarimo tarp Izraelio ir Jordano. Egipto prezidentas Mubarakas dar toliau save laikė užsigavusiu ir reikalavo Reagano atsiprašymo, kuris atšovė 'never!'. Egiptas tačiau priklauso nuo JAV karinės ir ūkinės pagalbos, siekiančios 2.5 bil. dolerių. Nuo jos atsakyti Mubarakui labai nesinorėtų. Iš kitos pusės - jis turi skaitytis su opozicija savo ir kituose arabų kraštuose.

Dar blogiau su 'taikos procesu'. Kaip žinia, Izraelis nori tiesioginių derybų su Jordanu, kurio karalius Husseinas - nors jo valstybės gyventojų daugumą sudaro palestiniečiai (po II Pas. karo jis valdė didesnę Palestinos dalį) - nenori kalbėti Izraelyje gyvenančių palestiniečių vardu, tačiau Izraelis nesutinka, kad juos atstovautų PLO. Tai organizacijai, per laivo pagrobimą patyrus smūgį savo prestižui, Husseinas galeto turėti didesnę balsą.

Neseniai čia viešėjęs Izraelio min. pirm. Peres aiškino, kad žydai per visą savo istoriją nenorėjo ir nenori viešpatauti kitai tautai. Jis taip pat nenori ištremti palestiniečių iš Izraelio bei jo okupuotų teritorijų. Tačiau - ar tai reiškia, kad jis atsisakytų Jordano naujai vakarinio Jordano upės pakraščio, kurį savo okupacijoje Izraelis laiko jau 19 metų - jis atsisakė patvirtinti. Viso ko jis nori yra - tik derybų.

Tai kiek primena mūsų santykius su lenkais. Kaip derybomis, kurių netrūko, buvo galima atgauti Vilniaus ir Seinų kraštus, jei juos užgrobusi Lenkija buvo dešimt kartų stipresnė? Už tat, kaip Husseinas, galėjęs vaidinti tik užsigavusius ir nenorėjus santykių, nors jie abiem kraštams galėjo būti naudingi. (Jorda-

nas neturi diplomatinio santykių, bet palaiko prekybinius.)

Zinia, palestiniečiai turi viso pasaulio arabų, kurių skaičiuojama apie 100 milijonų, simpatijas. Bet tos simpatijos, kaip ir bendra kalba ir kultūra, jų per daug nėjungia. Sirija nekenčia Irako, Libija - Egipto, Marokas nesugyvena su Alžiru ir t.t. Ne nuo žydų pavojaus Husseinui reikalingi JAV ginklai, bet atsiginoti nuo Sirijos apetito. Jis prašo JAV bių tų ginklų ir administraciją linkusi juos jam duoti. Didelę jų dalį kreditan. Kongresas tačiau tam priešinasi. Girdi, kam mums paremti valstybę, kuri yra mūsų vienintelio bičiulio toje srityje (Izraelio) priešas? Tegul pirmiau Husseiną susitaiko su Izraeliu.

Mes panašioje situacijoje manėm, kad sovietai yra mūsų draugai. Ar prie tos išvados negali prieiti Husseiną? Laimei, Husseiną didžiausias priešas Sirija yra jau seniai sovietų klijentas. Bet ir tokioje situacijoje galimi netikėtumai. Kai kas mano, kad administracija kaip tik dabar, PLO prestižui kritus, turėtų daugiau spausti Vid. Rytų valstybes kaip nors susitaikyti, nors kiti sakė, kad dabartinė situacija yra pakenčiama.

Padėties sudėtingumą paliustruoja dar toks faktas. Saudi Arabija, norėdama palaikyti aukštą naftos kainas, buvo labai sumažinusi jos tiekimą, tačiau kitą OPEC nariai taip nesiėlgė. Kainos krito ir Saudi Arabija apsižiūrėjo baigianti savo dolerių atsargas. Ji pradėjo tiekti pigesniais kainomis ir įkalbino savo sąjungininkus smarkiau bombarduoti Irano naftos tiekimo įtaisymus ir uostus. Bombardavimas nepajėgė sulaikyti Irano tiekimo, nors ji gerokai sumažino. Dėl viso to apie Saudi Arabiją paskutinėje krizėje nedaug girdėjome.

DIRVOS RĖMĖJAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai paremti aukojo:

A. Januška, Milton13.00
J. Vidūnas, Worcester ..10.00
Dr. A. Ciuris,
Lake Zuerich13.00
L. Meilus, Warren 5.00
J. Pupininkas,
St. Petersburg10.00
P. Vasiliauskas,
Woodhaven 3.00
L. Nagevičius, Parma 3.00
Dr. L. O. Griniūtė,
Chicago10.00

A. Juozaitis, Cleveland 20.00
V. Ripskis, Evergreen Park 8.00
F. Valentukevičius,
Nashua 3.00
J. Paovys, Grand Rapids 8.00
V. Bagdonavičius, Lemont 3.00
K. Ripskis, Chicago13.00
Dr. A. Jasys, Columbus 8.00
K. Bartys, Elizabeth 5.00
J. Kriščiūnas, Canton tw. 3.00
A. Cenfeldas,
Santa Barbara13.00
Z. Vyšniauskienė, Malvern 5.00
L. Oksas, Los Angeles .. 5.00
K. Kizevičius, Cleveland 8.00
J. Bežys, Winnipeg 3.00
R. Kot, Amsterdam 3.00
G. Meiliūnas, New York 15.00
V. Šilėnas, Erie 5.00
St. Virpša, Chicago10.00
M. Vaičienė, Santa Monica 8.00
S. Kašelionis,
St. Petersburg10.00
M. Žitkus, Cleveland25.00
Vl. Šniolis, St. Petersburg 17.00
M. Selmys, Etobicoke .. 1.07
Br. Šcepanavičius,
St. Petersburg14.45
J. Litvinas, Chicago 3.00
A. Augustinas, Chicago .. 3.00
X. Y., Chicago13.00

A. Jurkūnas, La grange 10.00
A. Šimkus, Los Angeles 13.00
A. Vaičiulienė, Chicago .. 3.00
A. Logucki, Granada Hills 3.00
J. Švedas, St. Petersburg 3.00
A. Satkauskas, Oakville .. 3.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

OWNER OPERATOR (3)

Very busy tank truck carrier requires exp'd operators for our

YOU PROVIDE:

- Tank truck experience
- Good equipment with pump
- Dependable service

WE PROVIDE:

- Financial stability
 - High mileage pay
 - Optional medical & dental ins.
 - Detentions paid
 - Free permits
 - Discount fuel program
- Our 40 yrs. exp. insures success.
Call Mr. HOFF 201-381-6400

QUADREL TRUCKING CO.
1603 HART ST.
RAHWAY, N.J. 07065

SHEET METAL GRINDER/POLISHERS MECHANICS

We offer an excellent wage and fringe package including overtime & profit sharing. Give us a call and let us make an offer. We need qualified people experienced in fabricating light gauge steel & aluminum. Come with a leader in the industry. Apply

INDUSTRIAL ENGINEERING
& MACHINE CO. INC.

75 LUNDQUIST DRIVE
BRAINTREE, MASS. 02184
617-843-3546, 843-2265

(42-45)

PROTOTYPE

Metal fabricating, flat stock, capable of making tooling to form metal prototype and short run parts. Experience required. Tec-3 Prototypes Inc.

(313) 463-4000

(38-46)

Viešėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkas J. Mažeika

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly
by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription
per year \$17.00. Single copy 35 cents.

Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro numerio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Balsuokime už George Voinovich

Clevelando miesto meras George Voinovich, kandidatuojas naujam terminui.

Rugsėjo mėnesį pirmi-
niuose rinkimuose Clevelan-
do meras Voinovičius su
65% balsų lengvai įkopė į
pirmąją vietą. Antroje vie-
toje su 35% balsų liko mies-
to tarybos narys Garry Ku-
ciničius. Pirminiuose ne-
daug žmonių balsavo. Tik-
ros varžybos įvyksiančios
ateinantį antradienį, lapkri-
čio 5.

Clevelando tautybių laik-
raščiai, radijai ir apie tris-
dešimt visuomeninių orga-
nizacijų indorsavo merą
Voinovičių trečiajam ter-
minui ir įsipareigojo vienin-
gai dirbti, kad jis laimėtų
lapkričio 5 dienos rinkimus.

Kalbėdamas Amerikos
tautybių sąjūdžio nariams,
meras Voinovičius pareiškė:
"Jeigu jūs mane ir vėl
išrinksite Clevelando miesto
meru, drauge dirbdami už-
baigsime miesto atstatymo
darbą, kurį prieš šešerius
metus drauge pradėjome."

Voinovičius susilaukė bal-
suotojų daugumos pritari-
mo dėl to, kad jis yra tie-

saus ir tvirto būdo, labai
geras administratorius, iš-
vedęs miestą iš didelių fi-
nansinių sunkumų. Per še-
šerius metus jis paruošė il-
galaikį miesto ekonominio
ir kultūrinio gyvenimo at-
statymo planą. Šis planas
jau sėkmingai vykdomas.
Sparčiai eina pirmyn mies-
to centro pagražinimo dar-
bai. Pastatyti nauji Sohio
rūmai, kuriuose bus Rocke-
fellerio įkurtos alyvos ben-
drovės pasaulinis centras.
Lexingtono gatvės rajone ir
Cuyahogos upės žiotyse sta-
tomi keli šimtai naujų gy-
namųjų butų. Kitų metų pa-
vasarį bus pradėtas uosto
ir naujo stadijono statybos.
Pastatytos naujos miesto
klinikos, teatras, atnaujina-
mas universiteto rajonas.
Tai mero Voinovičiaus ad-
ministracijos paruošti pla-
nai, kurie jau dabar teikia
Clevelandui didmiestinę iš-
vaizdą ir dinamiškesnę eko-
nominę atmosferą.

Būdami imigrantai, tei-
sėtai rūpinamės ir savo tė-

CREED (Christian Res-
cue Effort for the Eman-
cipation of Dissidents),
krikščioniška žmogaus tei-
sių organizacija Washing-
tone, veda akciją už lietu-
vių saugumą kalinį Balį Gajaus-
ką. Su šia akcija, CREED
siekia išnaudoti ypatingą
politinį momentą — Rea-
gano-Gorbačiovo lapkričio
19-20 d. pasitarimą, ap-
šviesti plačiąją visuomenę
apie 33 metų kalėjusio Ba-
lio Gajausko sunkią būklę ir
išrūpinti jo išlaisvinimą iš
lagerio bei leidimą jam emi-
gruoti į JAVbes su šeima.
Balio Gajausko teta, Ber-
nice Gajauskienė, gyvena
Los Angeles.

CREED įtraukė visą eilę
įtakingų asmenų į jos su-
darytą Balio Gajausko iš-
laisvinimo komitetą. Į ko-
mitetą jau įstojo — Sen.
Charles Percy (pirm.), kar-
dinolas Bernardin iš Chica-
gos, Michael Blumenthal
(Burroughs korporacijos
prezidentas, buvęs JAV iš-
do sekretorius), Aleksan-
dras Ginzburg (buvęs polit-
kalinys), kun. Bryan Hehir
(JAV Katalikų konferen-
cijos pareigūnas), Joanne
Kemp (vadovaujanti kon-
gresmenų žmonių komitetui
už Sovietijos žydus), Sally
Englehar Pingree (Wash-
ingtono katalikų veikė-
ja), Sen. Paul Tribble ir kiti.

Kun. Kazimieras Pugevi-
čius, kurio vadovaujama
Lietuvių Katalikų Religinės
šalpa glaudžiai bendradar-
biauja su CREED ir kon-
krečiai prisideda prie šios
akcijos informacija bei fi-
nansavimu, yra taip pat
įtrauktas į komiteto sudėtį.
Lig šiol iš lietuvių Gajaus-
ko komitete sutiko daly-
vauti Aušra (JAV LB) ir
Charles Zerr, buvę Koalici-
jos išlaisvinti Petkų ir Ga-
jauską steigėjai, ir Teodo-
ras Blinstrubas (ALT pir-
mininkas).

Antradienį, spalio 1,
CREED supažindino su sa-
vo gelbėjimo akcijos planu
plačiąją visuomenę JAV
kapitolijoje. Dalyvavo apie
70 žmonių, jų tarpe kon-
gresmenų ir senatorių, jų
štabo narių, Washingtono

vynės reikalais. Tai daro
anglosaksai, pirmieji baltie-
ji šio krašto gyventojai. To-
ji teisė ir mums priklauso.
Meras Voinovičius daug
kartų stovėjo su mumis,
kai reikėjo pareikšti rūpes-
tį dėl okupuotos Lietuvos
likimo. Jo miesto rūmai bu-
vo atviri rengti Birželio
tragiškų dienų minėjimus,
Pavergtųjų tautų šventes.
Jis visur mus tvirtai rėmė.
**Dirva, Tėvynės Garsų radi-
jas, Lietuvių Amerikos pi-
liečių klubas** remia merą
Voinovičių trečiajam ter-
minui ir kviečia jus lapkri-
čio 5 už jį balsuoti. (d)

SOVIETŲ KANKINYS BALYS GAJAUSKAS

lietuvių, spaudos korespon-
dentų, žmogaus teisių vei-
kėjų, ir pan.

Dr. Ernest Gordon,
CREED pirmininkas, atida-
rė konferenciją perskaity-
damas ištraukas iš Lietu-
vių Informacijos Centro iš-
verstų į anglų kalbą Balio
Gajausko raštų, gautų iš la-
gerio. Taip pat buvo išda-
linta LIC paruošta Balio
Gajausko biografinė apy-
braiža.

Disidentas Aleksandras
Ginzburgas dalinosi ispū-
džiais iš lagerio, kur kartu
sėdėjo su Baliu. Jis per ver-
tėją rusų kalba aiškino, kad
Balys dėl savo išminties ir
teisingumo buvo kitų kali-
nių nepaprastai gerbiamas.
Karštos politinės diskusijos
kameroj kartais būdavo ki-
tų kalinių nutrauktos, kad
tik Balys turėtų ramybės
skaityti ar rašyti. Šalia
sunkių lagerio darbų, Balys
vis rėdavo laiko studijom
ir dažnai tęsdavo rimtas
diskusijas su kitais kali-
niais įvairiausiomis tem-
omis pagal kalėjimo tvorą,
kur kasdien valandėlei
jiems buvo leidžiama pasi-
vaikščioti.

Į susirinkusius dar pra-
bilo kongresmenas Benja-
min Gilman iš New Yorko
ir ponis Jack Kemp. Balys
Gajauskas bei už jį veda-
ma akcija buvo plačiau ap-
rašyta spalio 2 d. "USA To-
day" laidoj bei perduota per
Amerikos Balso, Laisvosios
Europos, ir International
Media News Service radijo
laidas.

CREED skleidžia kita-
taučių tarpe Balio Gajaus-
ko plakatų su jo nuotrauka
ir biografinėmis žiniomis.
Šitokių būdu, ji skatina vi-
suomenę rašyti prezidentui
Reaganui prašant jo įtrauk-
ti Balio amnestijos bei
emigracijos klausimą į pa-
sitarimų programą su Gor-
bačiovu. Norintieji įsigyti
plakatus, gali rašyti —
CREED, 117 Prince Street,
Alexandria, VA. 22314.

Balys gimė 1926 vasario
26. Dar esant gimnazistu,
vokiečiai jį metus išlaikė
kalėjime už rezistencinę
veiklą. Kai atėjo sovietai,
Balys gimtajame Kaune
vadovavo jaunimo pasiprie-
šinimo organizacijai, kuri
skleidė atsisaukimus, vedė
tautišką agitaciją. Apie
1948 m. jis užmezgė ryšius
su suaugusiųjų pasiprieši-
nimo sąjūdžiu, ir už tai bu-
vo suimtas ir nuteistas 25
metams. Anot Michailo
Cheifeco, buvusio sovietų
kalinio, kuris sutiko Balį
etape, Gajauskas pasakojo,
"Baigęs 25-rių metų baus-
mę, negalėjau įsiregistruo-
ti Kaune. Be įregistravimo
neduoda darbo, o kai netu-
ri darbo — neregistruoja.
Tik per stebuklą pavyko iš-
trukti iš to užburto rato ir
gauti įregistravimo ant-

spaudą. Bet įsidarbinti ne-
spėjau, nes tuojuo pasą pa-
ėmė ir antspaudą išbraukė.
Tuomet saugumo 'išmin-
čius' leido man gyventi
Kaune be įregistravimo, o
vėliau apkaltino pasų nuo-
statų pažeidimu".

Tuo metu po ilgosios
bausmės, sugrįžęs į Lietuvą
pas savo senutę motiną, Ba-
lys rinko archyvinę medžia-
gą apie Lietuvos pasiprie-
šinimo istoriją bei vertė
Solženitsyno "Gulag Archi-
pelago". KGB vėl pradėjo
jį terorizuoti. Aukščiausias
sovietinis teismas Vilniu-
je 1978. VI. 14. nuteisė Ga-
jauską 10 metų griežto re-
žimo lagerio ir 5 metus
tremties. Balys yra kalina-
mas Permės regione Uralo
centro kalnų vakarinėje da-
lyje, kur žiemą per 6 mė-
nesius temperatūra nukrin-
ta — 45 laipsnius Celsijaus
šalčio. Balio sveikatą palau-
žė sunkios gyvenimo sąly-
gos lageryje; jo regėjimas
labai nusilpo, ir jį kankina
aukštas kraujo spaudimas
bei pilvo opos.

Cheifecas dabar gyvenan-
tis Izraelyje, toliau prisime-
na: "...Kodėl saugumas,
neturėdamas įkalčių, taip
persekiuoja Gajauską?.. Pir-
miausia, saugumiečiai įtarė
ir, manau, teisingai, kad
Gajauskas organizavo nuo-
latinę pagalbą lietuviams
politiniams kalinams Mor-
dovijoje ir Urale. Net žy-
dams, pagarsėjusiems savo
vieningumu, pagalba lage-
riuose neateidavo taip tiks-
liai — visada laiku ir kiek-
vienam, kaip lietuviams.
Daugelis senų lietuvių ka-
linių buvo sujaudinti, kad
jie neužmiršti... Pagalba
ateidavo iš visuomeninio
politikinių šelpimo fondo,
kuriam vadovavo Aleksan-
dras Ginzburgas, bet saugu-
mas įtarė, kad Ginzburgui
talkino Gajauskas..."

Balio teta, Bernice Ga-
jauskienė iš Los Angeles,
pakartotinai yra davusi
prašymus leisti jos sūnėnui
emigruoti su žmona Irena
ir penkerių metų dukrele
Gražina pas ją į JAV-bes.
1984 m., lagerio adminis-
tracija neleido Baliui daly-
vauti jo mamos laidotuvėse
Kaune.

Pogrindžio "Aušra" apie
Balį rašo — "Iš barbarų ir
kanibalų negalima laukti
malonės. Balio Gajausko
asmenybė gėdina neveiklu-
mą, smerkia abejingumą
Tėvynės likimui, šaukia ko-
voti!"

Organizacijos bei asme-
nys yra raginamos iki lap-
kričio 19, Reagano-Gorba-
čiovo susitikimo proga, ra-
šyti laiškus, prašant Balį
Gajauską paleisti ir leisti
jam ir jo šeimai emigruoti
į JAV-bes. Laiškus siųsti:
Mr. Ronald Reagan, Pre-
sident of the United States,
The White House, Washing-
ton, D. C. 20500. (LIC)

■ laiškai Dirvai

Didžiai gerbiama
p. A. Butkuvienė

Mane nustebino Jūsų pareiškimas "Atšaukiu savo pasižadėjimą", kuris buvo išspausdintas š. m. spalio 17 d. "Dirvoje". Pareiškime buvo sakoma, kad Lituanistikos katedros vardas pakeistas į Baltistikos katedrą. Tai yra netiesa. Kaip matyti, Jūs kažkieno buvotė suklaidinta ir, galimas dalykas, net be piktos valios. Katedros vardas nebuvo pakeistas. Jos vardas nuo pat jos įsteigimo buvo ir yra The Endowed Chair of Lithuanian Studies, ką mes į lietuvių kalbą sustrumpintai verčiame į Lituanistikos katedrą. Šios Katedros vardą gali keisti tik jos įsteigėjai, t. y. Pasaulio lietuvių bendruomenė. Iki šiol negirdėjau net mažiausios užuominos, kad kas nors norėtų jos vardą keisti.

Spėčiau, kad buvo klaidingai suprastas skyriaus (department), prie kurio įsteigta Lituanistikos katedra, vardo pakeitimas. Anksčiau skyrius vadinosi Slavų kalbų ir literatūros skyriumi. Čia įėjo lenkų, ukrainiečių, rusų, čekų, serbų ir kt. kalbos ir literatūros. Lietuvių kalba priklausė baltų, o ne slavų kalbų grupei, todėl, įsteigus Lituanistikos katedrą, ir buvo dedamos pastangos pakeisti skyriaus vardą į Slavų ir baltų kalbų ir literatūros skyrių. Universiteto vadovybė, suprasdama lietuvių kalbos kilmės klausimą, sutiko skyriaus pavadinimą pakeisti. Taigi, vie-

nos mažytės Lituanistikos katedros atėjimas privertė pakeisti seniai egzistuojančio skyriaus vardą. Tai, be abejonės, didelis Lituanistikos katedros laimėjimas.

Norėčiau pastebėti, kad Lituanistikos katedra egzistuoja ir ji egzistuos tol, kol bus lietuvių JAV-se. Pernai Katedra pradėjo savo darbą su trim aspirantais, o šiemet su šešiais: du siekia daktaro laipsnio ir keturi — magistro laipsnio. Žiemos ketvirtyje, t. y. nuo 1986 m. sausio 2 d., atrodo, bus priimti dar du nauji aspirantai. Jau dabar aišku, kad Katedrą steigiant iškėlė nuogastavimai, ar bus asmenų, norinčių studijuoti lituanistiką, buvo be pagrindo. Lietuvių išeivija jau suaukojo \$400,000 Lituanistikos katedros fondui ir, reikia tikėtis, kad mūsų išeivija supranta Katedros svarbumą ir bus sutelkta likusi reikalinga suma: \$200,000.

Jeigu norėtumėte daugiau informacijų apie Katedros veiklą, prašome kreiptis:

The Endowed Chair of
Lithuanian Studies
Department of Slavic and
Baltic Languages and
Literatures
University of Illinois
at Chicago
Box 4348
Chicago, Ill. 60680.

Su pagarba,
Bronius Vaškelis
Lituanistikos katedros
vedėjas

Gerbiamas Redaktoriau,

Paskaičiau DIRVOS 1985
spalio 17 d., nr. 40, psl. 2,

skyrelyje — IŠ KITOS PUSĖS — tokį teigimą: "...Skaičiuojama, kad Lietuvoje buvo apie 1,500 kunigų. 1,000 pabėgo, 500 liko..." (vm)

Norėčiau šią 'statistiką' patikslinti, kad nebūtų klaidinama visuomenė, ir vis su nemažu kiekiu 'katesnio padažo' dvasiškijai.

Pasaulio LK ŽINYNE, 1981 metų laidoje, suskaičiau 220 lietuvių kunigų pasitraukusių iš Lietuvos po II-jo pasaulinio karo — 1944 m. Bet iš jų vienuoliais ar pasauliečiais kunigais 83 buvo pašventinti jau po karo, mokslus baigę tremtyje tarp 1945 ir 1980 metų, kaip pav. J. E. vysk. P. A. Baltakis, O.F.M., kunigu pašventintas 1952, bet mes jį neįrikiuojame į JAV gimusių ir čia šventintų kunigų tarpą. Tuos 83 atėmus, pabėgusių kunigų belieka, pagal ŽINYNO duomenis, tik 137.

J. E. vysk. Vincentas Brizgys yra tiksliai suregistravęs visus mirusius lietuvių kunigus, kurie pasitraukė iš Lietuvos po II-jo Pasaulinio karo 1944 m. Mirusiųjų eilėje paskutiniu įrašytas a. a. kun. Kazimieras Širvaitis, seselių kazimieriečių Villa Joseph Marie, Holland, Pa., kapelionas, miręs 1985 spalio 16 d. Tame mirusiųjų sąrašė yra 162 lietuviai kunigai. Bet ir jų tarpe yra keliolika šventintų kunigais jau po 1944 metų. Todėl apytikriai, naudojantis turima statistika, reiktų žymėti, kad iš Lietuvos po II-jo Pasaulinio karo pasitraukė apie 300 kunigų, bet ne 1000. O tai jau nemaža paklaida.

Prašau priimti mano gilią pagarbą.

Kun. Viktoras J. Dabušis,
Seminole, Fla.

(vm) atsako

Ačiū už dėmesį ir patikslinimą. Sovietų duomenimis 1982 m. Lietuvoje buvo 709 kunigai, 1983 m. šis skaičius sumažėjo iki 692. V. Rociūnas rašė 1982 m. gruodžio mėn. I LAISVĖ Nr., kad 1966 m. šiame krašte buvo 612 lietuvių kunigų, kurių 234 atvyko kartu su DP imigracija, tačiau 1982 m. jų likę tik apie 500. Rociūnas taip pat nurodo, kad šiame krašte 'lietuvių kunigų prieauglio kaip ir nėra'. Tuo tarpu Lietuvoje sovietų žiniomis 1983 m. mirė 16 kunigų, o išventinta tik 12. Prisiminus, kad kunigo amžiaus vidurkis turėtų būti apie 60 su viršum metų, reikia sutikti su Rociūno klausimo rimtumu: "...kas bus po 10, geriausiu atveju po 20 metų, ar bus dar lietuviškų parapijų ir kunigų?" Turint galvoje tokią raidą, skaitant Masionio atsiminimus apie ateitininkų 'persekiojimą' man kilo klausimas, kam kai ku-

riems kunigams Lietuvoje prireikė savo politinės partijos ir jai 'atžalyno'? Juk tokiu savo separatizmu aiškiai atsisakoma nuo Bažnyčios visuotinumų. Turiu galvoje tuos laiku, apie kuriuos dr. J. Purickis, k. d. veikėjas ir ministeris, vėliau iškunigis, taip rašė Pirmame Lietuvos Dešimtmečio: "Niekas, turbūt, negalės, kad krikščionių demokratų partijų pamatas buvo katalikų bažnyčia. Mažne kiekvienas kunigas buvo mažiau ar daugiau veiklus krikščionių veikėjas, dažnai ir agitatorius. Lietuvoje yra apie tūkstantis kunigų. Jei ne visi, tai dauguma iš jų buvo krikščionių partijų rėmėjai, kiti net agitatoriai." (vm)

NAUJOS KNYGOS

• **Tomas Venclova. TEKS-TAI APIE TEKSTUS.** Straipsnių rinkinys nuo pusiau mokslinių darbų ligi recenzijų. 240 psl. kietais viršeliais. Aplankas J. Gražučio. Išleido Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas, 7338 So. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629. Spaudė M. Morkūno spaustuvė. Kaina 10 dol.

• **Z. Raulinaitis. LIETUVOS RAITELIAI. KUNIGAIKŠČIŲ SĄJUNGA.** Pirmoji knyga. Tai "Keturių frontų" chronologiškas tęsinys. Išleido Karys, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. 308 psl. kietais viršeliais. Spaudė Tėvų Pranciškonų spaustuvė Brooklynė. Aplankas Arūno Bukausko.

• **Edita Nazaraitė. ME-DAUS IR KRAUJO LAŠAI.** Eilėraščiai. Aplankas ir iliustracijos autorės. 80 psl. Išleido Ateities literatūros fondas. Spausdino Draugo spaustuvė. Autorė gimė 1955 m. Vilniuje. 1984 m. išvyko į vakarus ir šiuo metu gyvena Kanadoje, Toronte.

• **Antanas Skirka. SŪDUVOS KRAŠTO PADAVIMAI IR LEGENDOS.** 80 psl. Iliustravo Vladas Višeikis.

• **Aloyzas Baronas. DAIK-TAI KASDIENINIAI.** Eilėraščiai. 72 psl. Iliustravo Ona Stankaitytė-Baužienė. Pomirtinis eilėraščių rinkinys. Išleido Nijolė Baronienė savo vyro a. a. Aloyzo penkių metų mirties sukakčiai paminėti. Kaina 5 dol.

IŠLEIDŽIAMA "VILNIAUS ARKIVYSKUPIJA"

"Lietuvos bažnyčių" serijinio veikalo penktojo tomo pirmoji knyga jau atspausdinta ir netrukus pasirodys

išeivijos lietuvių įvairiuose kraštuose knygų rinkoje.

Šis tomas skirtas Vilniaus arkivyskupijos bažnyčioms ir dedikuotas Lietuvos krikšto atnaujinimo ir Vilniaus vyskupijos įsteigimo 600 metų sukakčiai paminėti.

432 puslapių knygą, kaip ir ankstesnius keturius tomus parašė Bronius Kviklys. Architektūrinius tekstus — dr. inž. Jurgis Gimbutas. Redakcinę komisiją sudarė: istorikas Jonas Dainauskas, Bronius Kviklys, kun. dr. Anicietas Tamošaitis ir kun. dr. Juozas Vaišnora. Žemėlapius paruošė Vitalius Matulaitis, korektorius Povilas Vaičekauskas. Knygą meniškai apipavidalino dailininkas ir techninis redaktorius Petras Aleksa. Išleido Amerikos lietuvių bibliotekos leidykla Chicagoje. Spaudos darbus atliko Dr. Mykolo Morkūno spaustuvė. Tekste atspausdintos 585 iliustracijos, keliolika žemėlapių bei planų įskaitant. Knygos įžanga bei jos santrauka paruošta lietuvių, anglų ir lenkų kalbomis.

Šiame veikale pateikta Vilniaus vyskupijos istorija nuo 1387 m. ligi šių dienų, aprašyta 40 Vilniaus miesto bažnyčių bei religinių paminklų. Priede pridėtas 1940 m. Vilniaus miesto planas (1:20.000) su lietuviškais gatvių vardais.

Vilniaus arkivyskupijos tomo antroji dalis taip pat jau parašyta ir atiduota spaudai, yra renkama "Draugo" spaustuvėje. Ji apims Vilniaus provincijos bažnyčias, dabar esančias okup. Lietuvoje ir sov. Gudijoje, viso apie 150 bažnyčių. Šis taip pat gausiai iliustruotas tomas bus išleistas 1986 m. Paskutinis tomas — Kaišiadorių vyskupija, jau paruoštas ir bus išleistas 1987 metais.

Šių knygų reikalu visas informacijas teikia Lietuvių Bibliotekos leidykla, 3001 West 59th Street, Chicago, Ill. 60629.

OCCUPATIONAL THERAPISTS

Progressive OT department serving 575 bed medical center and expanding Patricia Neal Rehabilitation Center has immediate openings in rehab, acute care, out patients and home health. Competitive benefits and pay. Inquiries: Marilyn Dilsaver, OTR. (615) 971-1135

FORT SANDERS REGIONAL MEDICAL CENTER
1901 CLINCH AVE.
KNOXVILLE, TENN. 37916
EOE (39-45)

OPPORTUNITY FOR FAMILY PRACTICE PHYSICIANS POSITIONS NEEDED to work and live in a small congenial hospital and community. Opportunity available in a historical community located in East Texas. Attractive assistance program provided. Inquire by writing to or calling **MERION COUNTY HOSPITAL** 1115 N. WALCOTT JEFFERSON, TEXAS 75657 214-665-2341 (39-42)

OPPORTUNITY FOR JOURNEYMEN PLASTIC INJECTION MOLD MAKER and MOLDING FOREMAN We have a modern well equipped shop & tool room with CNC, CAD-CAM & engineering support. If you are skilled in your trade & are looking for a new challenge we would like to hear from you. **CUSTOM MOLDING** 200 Lipan Denver, Colorado 80223 303-893-3373 (41-44)

"Amber Holidays"

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

Paskutinė šių metų ekskursija į LIETUVĄ išvyksta GRUODŽIO 26 D. — \$1440.00 (su įdomia NAUJŲJŲ METŲ programa Vilniuje). Kelionės maršrutas: Maskva, Vilnius, Ryga, Leningradas, Helsinkis.

1986 METŲ EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ prasideda KOVO 26 D.

REGISTRUOJAME JAU DABAR.

Registracijos, informacijos reikalu skambinkite
1-800-722-1300 (Toll Free)

Iš Massachusetts ir Kanados: 1-617-268-8764.

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway

P. O. Box 116,

South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Istaigai vadovauja:

ALDONA ADOMONIS ir ALBINA RUDZIŪNAS.

Norintiems atsikviesti gimines atostogoms — sutvarkom dokumentus.

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT TO CHANGES. REGISTERED TRAVEL AGENT # TA 0324

KŪRYBA IR MOKSLAS

Pirma Nepriklausomos Lietuvos istorija

Apie J. Švobos veikalą 'Seiminė ir prezidentinė Lietuva'

Dr. J. Jakštas

Lietuvos nepriklausomybės laikmetis, tvėręs vos 21 metus, yra epochinis Lietuvos istorijoje. Jis - baigtas laikmetis, turėjęs savo ryškia pradžią ir pabaigą. Jis gali būti tiriamas kaip savitas momentas istorijos slinktyje, nepasikartojantis istorinis vyksmas.

Paprastai, panašūs istoriniai reiškiniai tampa pirmaeiliais istorinio tyrinėjimo objektais. Jie traukia visuomenės ir istorikų dėmesį. Nepriklausomos Lietuvos istorija to dar nesulaukė. Nors apie ją nemažai kalbama ir dar parašoma apie jos paskirus momentus, tačiau aprėpti viso laikotarpio, kaip istorinio vieneto, iki šiol nesiimta. Tiesa, buvo besimažas organizuoti jos rašymą dr. K. Griniaus fondo valdytojas Liūdas Smulkštys. Jis siuntinėjo laiškus istorikams ir ragino rašyti ją. Smulkštys pats ir pradėjo gyvendinti užsibrėžtą porjektą, pasikviesdamas istoriką Praną Cepėną 1966 m. organizuoti rašyti kolektyvinę nepriklausomos Lietuvos istoriją. Cepėnas pasirinko bendradarbius, sudarė istorijos planą, paskirstė temas bendradarbiams. Tuo tarpu tada veikusi Profesorijų draugija pasiūvė išleisti knygą apie Lietuvos universitetą jo 50 metų sukaktuvėms (1922-1975) paminėti. Profesoriai pakvietė Cepėną leidiniui ruošti ir jis atsidėjo gan ilgam, jam pavestam darbui. Tik baigęs universiteto leidinį (išspausdintą 1972 m.) pasiskelbė imsis Lietuvos istorijos. Kažkodėl nuo užmojo atlyžo - gal negavo iš pasižadėjusių bendradarbių raštų - kiek žinoma, tik du bendradarbiai prisijungė jam savo dalis.

Tada Cepėnas pakeitė jam skirtą planą ir, susitaręs su dr. K. Griniaus Fondu, ėmėsi rašyti XIX-XX a. Lietuvos istoriją net trijų tomų. Pirmą didelio opuso tomą (iki 1914 m.) parašė ir išspausdino 1977 m. Matyt tuojuo ėmėsi rašyti antrąjį, t.y. nepriklausomybės laikmetį. Jį baigė rašyti apie 1980 m. vidurį. Baigęs su pakilusia nuotaika rašė, kad jo parašyta nepriklausomybės istorija siekia 1923 m. ir yra net 900 puslapių apimties. Pridūrė, kad ją išsiuntę spausdinti. Po kelių mėnesių autorius mirė. Apie rankraščio likimą nieko viešai nepaskelbta. Tad P. Cepėno veikla paliko torso su Lietuvos nepriklausomybės pradžia ir dar neišspausdinta.

Slenka jau penktas dešimtmetis po Lietuvos okupacijos ir dar nesuskubta parašyti ir išspausdinti Lietuvos nepriklausomybės istorijos. Tuo tarpu latviai turi bent dvi (jei ne daugiau!) savo krašto istorijų nuo 1920 iki 1940. Gal ir estai jas yra pasirašę. Tik 1977

metais mūsų iškilusis visuomenės veikėjas, intelektualas dr. J. Puzinas suorganizavo kolektyvinę Lietuvos istorijos rašymą. Jo žymi dalis turėjo būti skirta nepriklausomybės laiko tarpiui. Bet netikėta, tragiška profesoriaus mirtis kirste pakirto jo užmoji. Vieno-kito parengti rankraščiai tebedūlėja lentynose.

Bet štai, esančią spragą mūsų istoriografijoje pasiryžo užkimšti istorikas Jonas Svoba, parašydamas nepriklausomos Lietuvos istoriją (1985 m.). Ji dviejų dalių: seiminė Lietuva ir prezidentinė. Veikalas plačių ir ilgų studijų vaisius. Kaip aiškėja iš didelės gausybės teikiamų nuorodų, autorius turėjo prieš rašydamas virsti, kaip vokiečiai sako, 'Zet telman' - t.y. kortelių žmogumi. Jis turėjo daug skaityti ir darytis išrašus iš daugybės per skaitytų raštų, lietušių nepriklausomybės laikus. Skaitant veikalą ir tikrinant nuorodas gaunama įsitikinti, kad apie nepriklausomybės laikmetį daug prirašyta. Autoriui reikėjo susidaryti iš jų išrašus ir kurti Lietuvos istoriją. Jis taip ir veikė.

Istorija yra vyksmas, arba - kaip vienas istorikas pavadino - malūnas, kuris mala pamažu, bet vis mala. Jo išdava gyvenimo (visuomeninio) faktai. Istorikas kloja juos skaitytojui, tvarkydamas kronologiškai ir dalykiškai.

Po įžanginių išvedžiojimų, kur pakalbama bendrybėmis, dėstomas pats turinys. Pradedama nuo partijų įvardijant skyrių 'Lietuvių skaldymasis partijomis'. Tuo būdu einama į medias res, t.y. imamasi dalyko, kuris tik vėliau išryškėjo. Ar ne geriau būtų buvę pradėti nuo vokiečių okupacijos (1915 m.) ir eiti prie tarybos išrinkimo Vilniaus konferencijoje (1917 m.)? Autorius ją mini net dviejose vietose (8 ir 45 p.), bet neryškino jos atsiradimo aplinkybių. Ji sudaryta vokiečių iniciatyva dėl Rusijos Vasario revoliucijos ir pakilusių tautinių sambrūzdžių Rytuose. Jos poveikyje vokiečiai atsisakė nuo turėto Lietuvos (ir Kuršo) aneksijos plano ir bandė prisijungti sau kraštą su jo išrinktos atstovybės pritarimu. Iš čia jų kategoriškas reikalavimas, statytas būsimai tarybai 'Anschluss an Deutschland'.

Po tarybos išrinkimo būtų tikę sekti jos veiklą ir per stato mas vokiečių klišius siekti nepriklausomybės. Siame sąryšyje derėjo pabrėžti ir Vasario 16 akto kilmę, autoriaus taip nežymiai paminėto (49 p.). Įžanginėje dalyje nebuvo reikalo plačiau liesti 1905 Vilniaus seimo ir 1917 Petr pilio seimo. Nė vienas jų nevedė

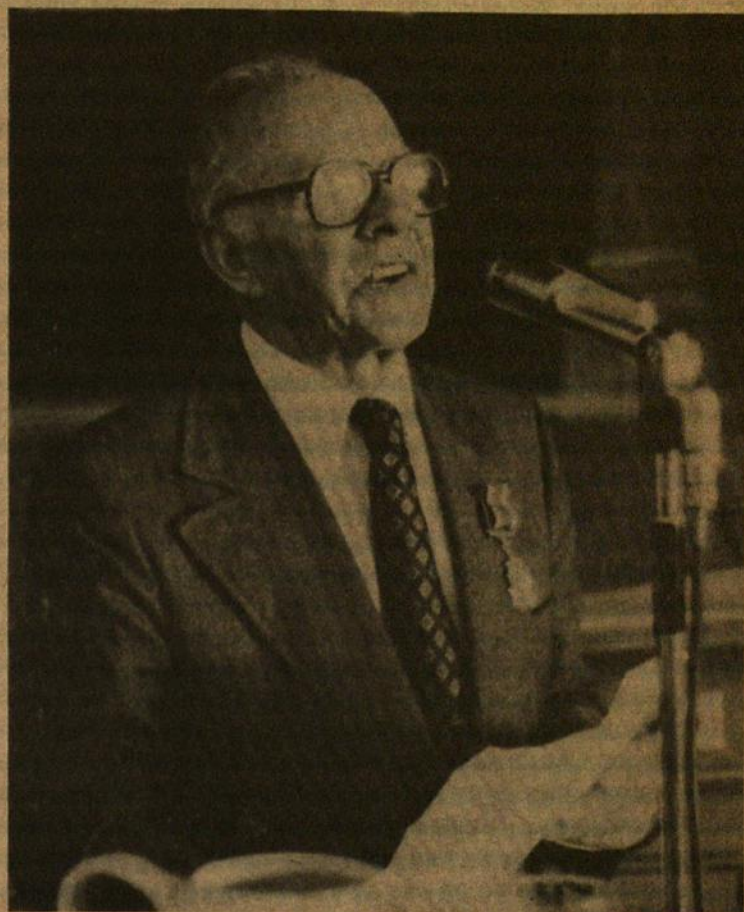
tiesiog prie Lietuvos nepriklausomybės. Jie buvo epizodai Lietuvos istorijoje.

Autoriaus vadinama 'seiminė' istorijos dalis dalykiškai išdėstyta. Nuosekliai pavaizduojami Steigiamojo seimo ir antrojo (pirmas buvo paleistas) seimo darbai, ypač nagrinėjama 1922 m. konstitucija ir žemės reformos įstatymai, nors jų buvo ir išleista. Ypačingas istoriko polinkis cituoti svetimųjų autorių raštus, saviems teiginiams sutvirtinti. Įterpiami kartais ir neesminiai dalykai. Pvz., trumpame skyrelyje apie antrąjį seimą net pusantro puslapio skiriama nuotykiui teatre 1923.XI.11 dėl A. Smetonos įkalinimo. Išimtinai, tiesiog neproporcingai daug vietos skiriama trečiojo seimo rinkimams ir jo sudarytai trumpalaikėi vyriausybei (111-151 p.). Iš to laiko įvykių daugiau sensacingas, kaip paveikus, buvo studentų demonstracija 1926.XI.21.

Apie ją ilgai rašė pozicinė ir opozicinė spauda ir vis skirtingai. Mūsų istorikas ir skiria platoką aprašą tai demonstracijai (134-136 p.) - šiek tiek dramatišką, su variacijomis, nors demonstracija iš tikrųjų buvo paprastesnė. Vyko rungtynės tarp studentų, pasiryžusių organizuotai vykti nuo Liaudies namų iki Karo muziejaus ir raitosios policijos būrio, bandžiusio iš pat pradžių užstoti studentams kelią žygiuoti. Studentai prasiskverbė pro arklius ir žygiavo į priekį, susimėtę į vorą. Policininkai raiteliai atsidūrė demonstrantų užpakalyje ir turėjo persimesti į jų priešakį ir vėl bandyti sklaidyti juos. Toks vaizdas kartojosi nuo Lukšio gatvės iki Laisvės alėjos vidurio. Tuo pačiu metu nuo Ožėškienės gatvės dalis demonstrantų pasuko neorganizuotai Karo muziejaus link ir, sulindę sodelį, padėjo vainiką prie Nepriklausomybės kovotojų paminklo.

Svoba cituoja kelių visuomenininkų - kaip Sleževičiaus, Zuko, Raštikio, Merkelio - pasisakymus apie kalbama demonstraciją. Gaila, kad jis aplenkė sensacingiausią krikščionių demokratų lyderio M. Krupavičiaus liudijimą. O jis rašė: 'Mačiau savo akimis studentų ir studenčių su perskeltais pakaušiais, sudraskytais drabužiais ir suraižytais nugaromis' (cituota iš: P. Maldeikis, Mykolas Krupavičius, 190 p.).

Lapkričio 21 d. studentų demonstracija buvo variklis aštrių partinių ginčų seime ir visuomenėje ir vedė prie gruodžio 17 d. perversmo. Istorikas skiria nemažą vietos per-

Istorikas Jonas Švoba, parašęs veikalą "Seiminė ir prezidentinė Lietuva".

versmui ir jo artimoms pasėkoms. Nuosekliai pasakojama apie naujos vyriausybės sudarymą ir dar įvedamas savitas poskyris 'Perversmo priežasčių apžvalga'. Remiamasi pagrindiniu autoriumi dr. K. Račkausku ir M. Roemeriu, konstitucinės teisės mokovais. Iš viso, poskyris - kaip ir visas samprotavimas apie gruodžio 17 d. perversmą - yra daugiau bibliografinė apžvalga.

Po perversmo pradėta antroji veikalo dalis -- prezidentinė Lietuva ir sudaryta pirma vyriausybė pavadinta duumviratu (sakoma, terminą pirmas pavartojo A. Gerutis), t.y. valdžia dviejų -- A. Smetonos ir A. Voldemaro. Tiesiog prabėgomis aptarima jų vidaus ir kiek paliečiama užsienio politika, iki Voldemaro atleidimo 1929.IX.19.

Keli, prasikišantieji faktai suminimi tik trumpai, paviršutiniškai. Tauragės pučas, konfliktas su Lenkija, 1928 m. Konstitucija ir kiti smulkesni fakteliai. Ryšium su Voldemaro atleidimu taikliai pažymima ir tautininkų skilimas į smetonininkus ir voldemarininkus. Reikėjo priminti, kad jis truko per visą nepriklausomybės laiką ir paliko išsivijoje, ypač JAV, iki šiol.

Po Voldemaro sekė istoriko pavadintas 'Smetonos-Tūbelio valdymo laikotarpis'. Pirmosios šio laikotarpio pusės istorija dėstoma pagal raštų duomenis iki 1939 m., kada buvo paskelbta nauja konstitucija ir pagal ją perrinktas prezidentas.

(Nukelta į 6 psl.)

SEIMINĖ IR PREZIDENTINĖ LIETUVA JONAS ŠVOBA

Nepriklausomos Lietuvos istoriniai įvykiai. Išleido Vilties leidykla. Mecenatas — ALT S-gos Detroito skyrius. 424 psl. kietais viršeliais. Kaina 10 dol. Gaunama Dirvoje ir pas knygų platintojus.

— — — — — A T K I R P T I — — — — —

DIRVA

P. O. Box 03206

Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu 10 dol. ir prašau atsiųsti man Jono Švobos knygą Seiminė ir prezidentinė Lietuva.

Pavardė ir vardas

Adresas

KANADOS LIETUVIŲ DIENOS...

(Atkelta iš 1 psl.)

zikai, dalyviai nuotaikingai praleido laiką, šokdami iki vidurnakčio.

Šeštadienio renginiai

Spalio 12 d. renginių programą pradėjo 10 val. r. West Park Collegiate sporto salėje Toronto "Aušros",

LIETUVOS ISTORIJA...

(Atkelta iš 5 psl.)

Seka antras laikotarpis, pavėrciamas socialine ekonomine istorija ir jam duodama ant raštė "Tautos kultūros ir ūkinės pažangos bruožai". Perdėm originali ir vertingiausia knygos dalis. Ji, galima sakyti, iprasmina nepriklausomybės laikmetį. Autorius įtikinamai kalba apie lietuvių stiprinimą tautoje. Juk prieškariniais laikais mūsų šviesuoliai turėjo įrodinėti (kaip paste bėjo kartą Vcl. Biržiška), kad mūsų žmonės ne tik katalikai, bet dar ir lietuviai, su savo kalba skirtingi nuo lenkų. Svetimas stiprino lietuvių ir apie jį skyrium pakalbama. Duodamas poskyris "Žemės ūkis ir ūkinės organizacijos". Jo ribose aprašomi žemės ūkio rūmai, ūkio mokyklos, jaunųjų ūkininkų rateliai, ūkinės bendrovės - k.a. maistas, pienucentras, lietušis - pramonės ir amatų kilimas. Poskyris baigiamas dalykiškai pavaizduota dirbančiųjų apsauga su darbo rūmų įsteigimu ir susisiekimo tobulinimu.

Su šiuo paskutiniu savitu skyrium istorikas baigė originaliai rašes ir perejo į ilgą skyrių, įvardytą "Lietuva trijų imperialistų replėse". Antraštė panėši į gen. K. Musteikio brošiūros "Trys ultimatumai". Abu autoriai dėsto tą patį dalyką - tik generolas trumpai, o istorikas labai išplėstai, su smulkmenomis. Dalykas ir mūsų raštuose ne vieno atpasakotas. Pirmiausia jis ne be kartelio pavaizduotas knygoje "Lietuva tironų pančiuose" (1947 m.). O Gliaudos "Agonijoje" net beletristiškai atpasakotas yra. Mūsų autoriaus knygos pabaiga yra senos istorijos kartojimas. Plačiai dėstęs emisaro Dekanozovo režisuotą tragikomediją, autorius būtų turėjęs pratesti ją iki delegacijos siuntimo į Maskvą "prašyti priimti Lietuvą į Sovietų tautų draugovę" ir baigti Paleckio parvežta "Stalino saule".

Svobos parašyta istorija pirma pasirodė praslinkus 45 metams nuo Nepriklausomybės galo. Ji pirma istorija dar išeiviškos kartos autoriaus. Abejotina, ar atsiras kitas - ir pirmos išeivių kartos istorikas - kuris tą laikmetį aprašytų. Jei neatsiras, tai Svoba su sava istorija paliks vieninteliu istoriku būsimoms kartoms, parašęs ne tik studijuotą istoriją, bet dar turinčią pergyventos istorijos žymę. Tai pastebės atidus skaitytojas su istorine gyslele ir jis teiks kūriniui ir jo autoriui ypatingą vertę.

"Vyties" ir Hamiltono "Kovo" klubų sportininkai. Čia vyko krepšinio ir ledo rutulio varžybos. Dalyvavo apie 80 žaidėjų, kurių varžybas sekė negausingas žiūrovų būrys.

12 val. įvyko Kanados lietuvių menininkų darbų parodos atidarymas Toronto miesto rotušės pagrindinėje salėje. Čia susirinko apie 200 lietuvių, kuriuos pasveikino ir parodą atidarė Toronto miesto burmistras A. Eggleton. Parodą sudarė Kanados 19 lietuvių profesionalų menininkų 46 piešinių, skulptūros, medžio drožinių rodiniai, kurie savo meniška verte atkreipė ir kanadiečių dėmesį. Paroda buvo atidaryta iki spalio 18 d. Gaila, kad nebuvo reklaminių užrašų, kad tai yra lietuvių menininkų darbų rodiniai, kurie nebuvo atžymėti numeriais ir kanadiečiams buvo sunku suprasti informaciniame anglų kalba parodos vadove.

Po parodos atidarymo ir apžiūros, dalyviai susirinko miesto rotušės aikštėje, kur 12:30 val., giedant Lietuvos himną, pakilo Lietuvos trispalvė, paskelbdama sveitintaučiams Kanados lietuvių dienų šventės oficialų atidarymą. Planuotai žmogaus teisių demonstracijai nebuvo gautas leidimas. Tad teko be triukšmo bei šūkių "žasele" apeiti aplink Toronto miesto rotušės aikštę, sekant priekyje nešamą didžiulį transparentą su užrašu "Prisoners of Conscience in USSR". Atrodo, niekas nepastebėjo šių eitynių, o jei pastebėjo, tai nežinojo kokios tautybės ši demonstracija, nes nebuvo jokio transparento, kad tai lietuvių, reiškiančių protestą prieš Sovietų Sąjungą. Eitynės užtruko apie 20 minučių ir jos buvo užbaigtos rotušės aikštėje, sugiedojus "Marija, Marija".

Šeštadienio vakarą Lietuvių namuose vyko susipažinimo šokiai. Vyresnieji susitelkė didžiojoje Mindaugo salėje, o jaunimas — Vytauto D. menėje. Buvo jaučiamas nemalonas išsiskyrimas dviejų kartų dalyvių, kuriuos skyrė ne tik salės, bet ir skirtingi muzikos garsai. Tradicinė Lietuvių dienų susipažinimo vakaro jungties reikšmė buvo pažeista, rengėjams atsisakius pajieškoti didesnę salę. Tad ir nenuostabu, kad dalyviai pradėjo skirstytis apie 10 val. vak., nesulaukę vakaro pabaigos.

Pamaldos ir koncertas

Pagal nusistovėjusią tradiciją sekmadieniais vykdavo pagrindiniai renginiai: iškilmingos pamaldos katalikams katedrose ir koncertai prabangiose teatro patalpose. Šiais metais rengė-

Toronto miesto rotušės salėje po lietuvių meno parodos atidarymo. Iš kairės: parodos rengėjas K. Raudys, spaudos bendradarbis K. Mileris, visuomenininkė L. Skripkutė, Toronto burmistras A. Eggleton, skulptorė A. Docienė, KLB krašto valdybos narė J. Kuraitė-Lasienė, LB Toronto apyl. pirm. A. Vaičiūnas ir menininkė A. Tamošaitienė. St. Dabkaus nuotr.

jai sulaužė šias tradicijas, siekdami sumažinti šių renginių iškilmingumą.

Sekmadienį, spalio 13 d., tradicinių iškilmingų pamaldų nebuvo, kuriose anksčiau Mišias koncelebravo Kanados lietuviai kunigai, giedodavo jungtinis choras, apie pora tūkstančių lietuvių dalyvaudavo pamaldose su organizacijų vėliavomis iš Toronto, Hamiltono, Montrealio ir kitų vietovių. Šiais metais pamaldos vyko parapijų šventovėse: Prisikėlimo, Lietuvių kankinių ir Išganytojo evangelikų liuteronų. Lietuvos kankinių šventovėje vyko eilinio sekmadienio pamaldos. Mišias koncelebravo du kunigai, patarnavo vienas berniukas, giedojo sumažėjęs parapijos choras, nedalyvavo jokia organizacija su vėliava ir per pamokslą apie Lietuvius dienas beveik nebuvo užsiminta. Prisikėlimo šventovėje pamaldos buvo šiek tiek iškilmingesnės. Čia Mišias koncelebravo trys kunigai, giedojo jungtinis parapijos ir "Aro" choras ir dalyvavo dviejų organizacijų vėliavos.

Anapilio salėje 4 val. p. p. įvyko koncertas, kuriame dalyvavo per 900 lietuvių ir apie 200 programos atlikėjų. Tai buvo turiningas ir planingai paruoštas renginys, kurio paruošos darbams vadovavo solistė S. Žiemelytė. Koncertą atidarė KLB Toronto apylinkės valdybos pirm. A. Vaičiūnas ir atitinkamą invokaciją skaitė kun. J. Staškus. Koncerto programą pradėjo Toronto "Atžalyno" vyresnieji šokėjai, darniai atlikę Varkijietį, Oželį ir Pasiutpolkę. Po nuotaikingų šokių programos pranešėja I. Lukoševičiūtė perskaitė Kanados premjero B. Mulronei sveikinimą ir Lietuvos gen. kons. dr. J. Žmuidzinai priminė apie vykstančias grumtynes pavergtoje Lietuvoje ir skatino nenu-

traukti kovos išeivijoje. Po sveikinimų Montrealio vyrų oktetas harmoningai atliko 4 dainas. Pianistė L. Paulauskaitė - Kanovičienė paskambino M. K. Čiurlionio tris preliudus ir pirmą koncerto dalį užbaigė "Atžalyno" šokėjai.

Antrą koncerto dalį atliko jungtiniai chorai. Montrealio "Aušros vartų" parapijos, dainos grupė "Gintaras, mergaičių choras "Pavasaris" ir Hamiltono "Aušros" vartų parapijos chorai, apie 70 dainininkų, su torontiešėmis solistėmis A. Pakalniškyte, S. Žiemelyte, diriguojuant muz. D. Deksnytei, padainavo J. Bertulio "Su daina į tėvynę". Muz. A. Stankevičiui diriguojuant, jungtinis choras harmoningai dainavo "Šiltas gražus rudenėlis" ir "Dainininkų maršas". Pasitraukus iš scenos jungtiniam chorui, jų vietą užėmė spalvingas mergaičių jungtinis choras, kurį sudarė Montrealio "Pavasaris", Otawos "Ramunėlės" ir Hamiltono "Aidas". Diriguojuant muz. J. Govėdai, choras su jaunystės temperamentu atliko liaudies dainų pyne. Koncertą užbaigė jungtinis choras, sudarytas iš Hamiltono, Montrealio, Toronto chorai, apie 120 dainininkų, kuriems talkino solistai A. Pakalniškytė, S. Žiemelytė ir R. Strimaitis. Diriguojamas muz. D. Viskontienės, jungtinis choras galingai sudainavo S. Šimkaus "Atsisveikinimas su tėvyne", kurią publika palaidėjo audringais plojimais.

Koncertas užtruko pora valandų. Programos atlikėjai buvo pagerbti gėlėmis, KLB krašto valdybos pirm. A. Pacevičiaus ir Toronto apylinkės pirm. A. Vaičiūno padėka. Sugiedojus Lietuvos himną, šventės dalyviai išsiskirstė, sustiprinti mūsų meninių vienetų pajėgiu veiklumu ir jų pastangomis ir šokiais išlaikyti lietuvių išeivijoje. Po kon-

certo programos atlikėjai ir svečiai iš kitų kolonijų susirinko Lietuvių namuose atsisveikinimui, kur jie buvo priimti gražiai išpuoštoje Mindaugo salėje ir pavaišinti sūriu, vynu ir kitais užkandžiais.

Baigiamosios pastabos

Šventės proga buvo išleistas leidinys "Kanados lietuvių dienos — XXX", kurį paruošė 6 asmenų komisija. Tai pirmas leidinys, kuris neturi Kanados federalinės bei provincinės valdžios atstovų ir kitų lietuvių draugų kanadiečių sveikinimų. Jo turinys neturi jokio ryšio su įvykusiomis Lietuvių dienomis. Tai atsitiktinių straipsnelių apie Bendruomenę ir kai kurias organizacijas rinkinys. mažos istorinės vertės, nes pakartota tai kas jau ankstyvesniuose Lietuvių dienų metraščiuose buvo rašyta. Šiam leidiniui paruoštas ir spaustuvėje surinktas įžanginis straipsnis apie Lietuvos 45 metų okupacijos sukaktį, be autoriaus (komisijos nario) žinios buvo išmestas į šiukšlių dėžę. Atrodo, kad komisijoje buvo asmenų, kurie bijojo paminėti sovietinio okupanto vardą.

Vertinant įvykusias Lietuvos dienas, tenka konstatuoti daugelio tvirtinimą, kad jos buvo nepatenkinamai suplanuotos, neturėjo jungties pobūdžio, nebuvo net užsiminta apie Lietuvos okupacijos 45 metų sukaktį ir sąmoningai vengta išleisti kitataučių atstovus. Tai patvirtina "Tėviškės žiburiuose" paskelbti kritiški pasakymai ir Kanados lietuvių kunigų suvažiavime rugsėjo 23 d. vienbalsiai išreikštas įsakmus pageidavimas dėl iškilmingų pamaldų. Reikia tikėtis, kad KLB krašto valdyba savo suvažiavime diskutuos šiuos reikalus ir padarys atitinkamas rekomendacijas.

LOS ANGELES

AKTYVUS JAUNIMAS

Visi, be abejo, esate girdėję apie Pabaltiečių Jaunimo suorganizuotą žygį — plaukimą Baltijos jūroje Taikos ir Laisvės laivu ir sovietų okupacijos pasmerkimą Kopenhagos teisme. Europa atsiliepė į tai labai jautriai, o Amerika, deja, gerokai ignoravo. Šio žygio organizatoriai štai vėl sušaukė organizacijų vadovų ir besidominčių tautiečių susirinkimą, kuriame Milda Mikėnienė pranešė, kad toji veikli jų grupė nemano užmigtį ant savo atsiekimų, bet nori ir toliau likti aktyvūs Laisvės klausimo jūdintojai. Juk laikas bėgs ir vėl tapsim užmiršti, jei nejudinsime šio skaudaus klausimo ir neįtrauksime į šį darbą naujų jėgų, ypač tikrai jauno jaunimo, kad išliktų tautos tęstinumas ir valstybės teisės į nepriklausomybę reikalavimas.

Tuo tikslu visos trys pabaltiečių tautos organizuoja didelį ir triukšmingą sąskrydį Los Angeles mieste kalėdinių atostogų metu, kuris yra patogus studentų. Sąskrydis vyks gruodžio 26-30 dienomis, bus rengiama demonstracija, religinės apeigos, aktualūs seminarai, literatūros popietė, Laisvės žygio paroda ir tos temos nuotraukų konkursas.

Sąskrydžio tikslas yra stiprinti vieningą visų bendravimą, dėti pastangas įjungti vis naujus asmenis, tiek jaunimą, tiek vyresnius, supažindinti Amerikos visuomenę su pavergimu ir žiaurumais Pabaltijoje per šiuos 45 metus, — nes, kaip žinome, mokyklose ir spaudoje tas faktas patogiai neminimas, ir siųsti žinią namie kovojantiems lietuviams, kad mes jų nepamiršome.

Visuomenė kviečiama gausiai prisidėti ir dalyvavimu, ir pinigais, nes visi šie planai pareikalaus daug išlaidų. Aktyvusis jaunimas jau efektingai stoja į mūsų eiles, jiems reikės lėšų informacijos leidiniams, plakatams, kalbėtojams, vėliavoms ir t.t.

Norintieji dalyvauti susipažinimo pokylyje registruokites pas Ireną Bužėnienę su \$10.00 įnašu, kuris bus įskaitomas į renginių įėjimo mokestį. Rašykite adresu: Baltic Peace and Freedom Cruise Reunion, c/o Irena Bužėnas, 5285 Coringa Drive, Los Angeles, Ca. 90042. (v)

AB DICK 360
AB DICK 385
RYOBIE 960

If you have any experience running one or more of these presses, we have a position open for you. Call 617-367-8840 for appointment.

COPYMAX, INC.
111 STATE STREET
33 BROAD STREET
5 DOANE STREET
BOSTON, MASS. 02109

(38-44)

Iš Dirvos sukaktuvinio leidinio (1)

Pirmieji septyni Dirvos dešimtmečiai

Keletos entuziastų pradėta, nu-galėjusi pradinius sunkumus, pulsuojančiame amerikiniame gyvenime išsilaikiusi per sunkiausius sunkmečius užsitęsusiame varžybose su kitais išeivijos laikraščiais, perėjusi per ugnį, bet nesudegusi, šiais metais Dirva su nemažesniu atkaklumu ir užsidegimu dar daug dešimtmečių lankyti ir gaivinti savo tautiečių šeimas išeivijoje mini septyniasdešimtuosius savo amžiaus metus.

Tai brandus amžius ir įsidėmėtina sukaktis. Jos proga sukakties minėjimo komitetas pasiryžo paruošti ir išleisti kuklų informacinį leidinį, pavaizduojantį Dirvos išvestą vagą lietuvių išeivijos gyvenime.

Tenka iš anksto pastebėti, jog čia surankiota informacija būtų buvusi daug išsamesnė, jeigu ji galėtų remtis prieš porą-trejetą dešimtmečių išleistais panašaus pobūdžio leidiniais. Bet tokių nebuvo pasirūpinta. Ilgametis redaktorius-leidėjas Kazys S. Karpus tepaliko tik savo prisiminimų nuotrupas. Jo ir kitų, galinčių nušviesti senuosius laikus, šiandien nebeturime. Pagaliau redakcija neturi nė visų ankstyvesnių metų komplektų, tad apie anuos laikus teko žinių rantiotis visuose kituose, šiandien dar prieinamuose šaltiniuose.

Kiek gerelesnė padėtis yra nuo to laiko, kada prasidėjo po Antrojo pasaulinio karo naujųjų ateivių atvykimas į šį kraštą ir Dirva iš privačių leidimo rankų perėjo į visuomenines. Čia jau suradome daugiau liudininkų ir jų prisiminimų pasinaudojome. Tai padėjo paskutiniuosius dešimtmečius plačiau ir tiksliau pavaizduoti. Todėl atrodo, kad kada nors apžvalgininkas, minint Dirvos šimto metų amžiaus sukaktį, negalės perdaug nusiskųsti, jog ir jam susidarę sunkumų, jieškant duomenų apie laikraščio pradžią ir vėlyvesnį laikotarpį.

Šiandien kalbėdami apie Dirvą negalėsime išvengti nepalietę daugeliui gal ir žinomų dalykų, kadangi ir pati sukaktuvinė yra dvigubas mūsų gyvenimo reiškiny. Savo ankstyvesnėmis laidomis iš pageltusių komplektų lapų ji kalba apie praeitį ir tampa vertinga medžiaga lietuviškosios išeivijos istorijai. Kita savo egzistencijos puse stengiasi siekti tolimes ateities, pragyventi savo amžininkus, dešimtmečių dešimtmečiais lankyti lietuvių šeimas, dvasiniais ryšiais jungdama buvusias, dabartines ir būsimas kartas čia Amerikoje, laisvajame pasaulyje ir iš dalies pavergtoje tėvynėje, kiek vargais negalais ten jai vienokiu ar kitokiu būdu pavyksta pasiekti. Jei ne kitaip, tai bent užuominomis per radiją iš vakarų pasaulio.

Pirmieji senosios Dirvos žingsniai

Pirmasis lietuviškas laikraštis Amerikoje buvo New Yorke Miko Tvarausko leista "Gazietė Lietuwiszka" 1878 m. rugpjūčio 16 d. Jis išsilaikė tik pusantų metų, išleisus šešiolika numerių. Metai po metų po jo tai vienur, tai kitur

gimė, kiek pasilaikė ir mirė įvairūs lietuvių laikraščiai, daugiausia vietinio, parapinio pobūdžio. Mat kone kiekviena didelesnė lietuvių kolonija stengėsi turėti ir savo laikraštį, kad tuo galėtų pasididžiuoti prieš kitas. Taip New Yorkas, Sheandoah, Pa., Mahanoy City, Pa., Bostonas, Čičaga ir daugelis kitų vietų šiuo atžvilgiu Clevelandą buvo gerokai pralenkę.

Bet vieną gražią dieną ir Clevelandas įsirikiavo į laikraštinius miestus. Tai atsitiko 1915 m., kada prie šv. Jurgio parapijos susispietę vyčių veikėjai pradėjo leisti mažo formato keturių puslapių laikraštuką, pavadintą "Santaika", redaguojamą vargonininko Vinco Greičiaus ir Igno Sakalo. Santaika iš pat pradžių neturėjo didelio pasisekimo. Iš dalies tatai paskatino ano meto judrų verslininką Apoloną B. Bartoševičių organizuoti tikrą lietuvių laikraštį ir jis 1915 m. gruodžio 6 gavo Clevelande 2-ros klasės pašto teises. Pirmąjį aštuonių puslapių, didelio formato numerį išleido 1916 m. rugpjūčio 26 d., pavadintą "Dirva". Jo redaktoriu buvo Vincas Jokubynas, vienas iškiliausių ankstyvesnės kartos veikėjas, buv. SLA prezidentas.

Pradėjusi eiti Dirva iš karto atsisistojė ant tvirto pagrindo. Ji turėjo ne tik įgudusį redaktorių, bet ir stiprų medžiaginį užnugarį. Jos leidėjas A. B. Bartoševičius jau buvo finansiškai sustiprėjęs verslininkas, 1914 m. įsteigęs St. Clair Savings & Loan banką, greta to sėkmingai vertęsis nekilnojamojo turto prekyba. Prieš leisdamas laikraštį, į talką pasikvietė patyrusį spaustuvininką Povilą A. Šukį, įsteigė Dirvos leidimo bendrovę, nupirko spaustuve, ją papildė lino tipu ir didelio formato laikraščiu spausdinti mašinomis su kitais įrengimais.

Ano meto lietuvių visuomenė Amerikoje jau buvo pasiskirsčiusi į tris pagrindines sroves: katalikišką, socialistišką ir tautišką. Dirva iš pat pradžių įsirikiavo į tautinę srovę ir ją atstovaujančiu laikraščiu išliko iki pat šios sukakties. Keitėsi redaktoriai, mainėsi skaitytojų kartos, bet Dirva pasiliko ta pati, kaip ryžosi jos pirmasis leidėjas A. B. Bartoševičius: "Aš noriu, kad Dirva būtų tautiškas laikraštis, nesusirišęs su bažnyčia ar parapija", o tą jo siekimą vykdydamas ne kartą viešai kartojė red. K. S. Karpus, vėliau tapęs ilgamečiu Dirvos redaktoriu ir leidėju. Gi buvę vyčių veikėjai ir Santaikos leidėjai, nepripažė prie Bartoševičiaus ir Dirvos, po kurio laiko ėmė Pittsburghe leisti Lietuvių žinias, vėliau įsiliejusias į Brooklyne suorganizuotą Darbininką.

V. Jokubynui po metų iš Clevelando išvykus, sekančiu, pagal eilę antruoju, Dirvos redaktoriu buvo pakviestas Juozas Gedminas, prieš tai Brooklyne redagavęs tautininkų leidžiamą Vienybę. Tuo pačiu metu redaktoriaus pavaduotoju Dirvon atėjo Kazys S. Karpus, kuris savo pirmuosius spaudos dar-

bo žingsnius buvo pradėjęs Bostono Keleivyje, kur tačiau nebeįsijungė toliau pasilikti dėl savo skirtingos pasaulėžiūros, vėliau dirbęs Vienybėje su J. O. Širvydu ir J. Gedminu, o Tėvynėje su Karoliu V. Račkausku.

1919 m. Chicagoje tautininkų leidžiamo dienraščio redaktoriui Broniui K. Balučiui išvykus Lietuvon ir gavus diplomatinės tarnybos paskyrimą, red. Juozas Gedminas persikėlė Chicagos Lietuvos dienraščio redaguoti, gi Clevelande, leidėjų pakviestas, Dirvos redaktoriu tapo Kazys S. Karpus, kuris 1920-1923 m. greta redagavo mėnesinį jos priedą — mokslo, literatūros ir satyros žurnalą Artojas. Tai buvo vidutinio formato, 28 psl. periodinis leidinys, kurio turinį užpildydavo jaunesni mėgstantieji rašyti profesionalai, o kiek reikėdavo pats redaktorius.

Metai po metų A. B. Bartoševičius savo biznį Clevelande sėkmingai išplėtė, metęsis į statybą ir priemiesčių kūrimą. Dirvos leidimas jam pasidarė per smulkus, todėl jį dar ir dėl senstančio amžiaus 1925 m. perleido redaktoriui Kaziui S. Karpiui. Šis gi savo rankose Dirvos laikraštį išlaikė iki 1948 m. pabaigos, t. y. iki didžiosios ateivių bangos atvykimo.

Anais laikais, kada Dirva galėjo minėti pirmąjį savo amžiaus dešimtmetį ir kada ji perėjo į K. S. Karpiaus rankas, Clevelande vyko gyvas ir judrus kultūrinis gyvenimas: dainavo chorai, buvo rengiami scenos vaidinimai, įskaitant ir operetes, aikštėse miklinosi ir varžėsi sportininkai. Viena to judėjimo dalis sukosi apie šv. Jurgio parapiją, prie kurios labai stipriai veikė vietos vyčių kuopa, kita dalis grupavosi apie Dirvos laikraštį.

Dirvos renginiams daug padėjo jos bendravimas su chicagiškais menininkais. Tatai prasidėjo nuo komp. Antano Vanagaičio su menininkų grupę atvykimo Amerikon ir jų gastrolės Clevelande, kur juos globojo Dirva, gi Chicagoje Ant. Olis, J. Bačiūnas, Stp. Biežis ir kiti. Dirva garsino jų keliones po visą Ameriką. Savo ruožtu chicagiškiai talkino, atlikdami menines programas tradiciniuose Dirvos vakaruose, kurie būdavo rengiami kasmet ir publikos gausiai lankomi. Greta jaunųjų Birutės draugijos, apie Dirvą susimetę grupė augesnių scenos ir dainos mėgėjų, čia gimusio jaunimo, studijavusio dainavimą žymiose miesto studijose. Kita dalis jų buvo įvairaus amžiaus čiagimiai ir ateiviai, mėgę sceną ir vaidinimus. Su jais būdavo scenoje rengiami muzikinių veiklų, dramų ir komedijų vaidinimai. Pagal reikalą į talką veiklams paruošti iš Chicagos atvykdavo akt. Stasys Pilka, kanklininkas Juozas Olšauskas, gi solo partijoms dainuoti komp. Ant. Vanagaičio paruošti menininkai. Vaidinimams tekstus dažniausiai rašydavo pats red. K. S. Karpus.

(Bus daugiau)

Aldonos Stempužienės rečitalis

Neskęstanti serenada

Vytautas Matulionis

Šių metų Aldonos Stempužienės rečitalis, surengtas Clevelando Dievo Motinos parapijos, įvyko parapijos salėje 1985 m. spalio 13 d. Ta pačia proga buvo publikai pristatyta ir solistės ketvirtoji plokštelė.

PROGRAMA

I

O del mio dolce ardor C. Gluck
(Pario arija iš operos **Paris ir Elena**).
Sakmių siuita balsui ir fortepijonui Feleksas Bajoras
Burtininkės Ulrikos arija
(„Re dell' abisso affretati“) G. Verdi
(Iš operos **Kaukių balius**).
Rosinos arija („Una voce poco fa“) G. Rossini
(Iš operos **Sevilijos kirpėjas**).

II

DAINOS IŠ NAUJOSIOS PLOKŠTELĖS

Gėlės iš šieno V. Jakubėnas
Rudens tylumoj J. Gruodis
Ne margi sakalėliai J. Tallat-Kelpša
Aš per naktį K. V. Banaitis
Aguonėlės J. Gruodis
Skęstanti serenada J. Švedas
Pasakų sakalas J. Švedas

Spausdinta rečitalio programa stropiai paruošta, bet angliškoje programos dalyje trūksta plokštelėje įrašytų dainų pavadinimų vertimų. Neapsižiūrėjimas?

„O del mio dolce ardor“, Trojos karaliaus sūnaus Pario meilės pareiškimas Elena, iš operos **Paride ed Elena** pirmojo veiksmo, yra viena pačių gražiausių Glucko melodijų. Ši opera yra viena trijų Glucko parašytų jau pilnai subrendusiu stiliumi (ankstyvesnės buvo **Orfeo ed Euridice** ir **Alceste**). Stempužienė ariją atliko gražiai: ji buvo daili savo švelnumu ir giliu įsijautimu. Frazės nebuvo sukarpytos, bet lygiai plaukiančios (legato). Mažutis įstojimo nesklandumas buvo vos pastebimas. Ypatinai vykusio buvo šios arijos antrosios dalies pradžia „Ah! O del mio dolce ardo...“ solistės pasirinktinai pradėta pianissimo.

Feliksio Bajoro „Sakmių siuita“ (pakartota iš praeitų metų rečitalio — DIRVA, 1984. IV. 19.) ir vėl buvo atlikta labai vaizdingai, su pažymėtinu pianissimo. Bet kur dingio pirmosios siuitos dalies („Gyvuliai ir žmonės“) „Krėgždė“? Stempužienė yra vaidybiniškai stipri dainininkė. Jei ji ir nebūtų apdovanota geru dainininkės balsu, ji būtų puiki sakmių sekėja.

Jei anksčiau Stempužienės dainavime buvo pastebėtas kai kurių žemų gaidų perdidelis tamsumas, tai tos žemos, tamsios, sodrios gaidos kaip tik ir padarė burtininkės Ulrikos ariją (iš antrojo veiksmo Verdi operos **Un Ballo in Maschera**) tikrai įspūdinga. Čia buvo žymus jau dainuotos rolės įgudimas, dramatiškai lengvos buvo ir aukštosios gaidos. Ši arija yra lyg pačių žemųjų mezzosoprano gai-

dų rinkinys. Stempužienė šiuo rinkiniu meniškai įtikinančiai pasinaudojo.

Ilgiau sustotina prie Rosinos arijos „Una voce poco fa“ iš Rossini operos **Il barbiere di Siviglia** (1816) antrojo veiksmo. Sustotina ne vien dėlto, kad ši arija yra viena pačių žinomiausių visoje operinėj literatūroje, bet ir dėlto kad Stempužienė, pasirinkdama šią ariją, žengė į jos nedažnai aplankomą koloratūrinį repertuarą. Pati opera pagrįsta prancūzų dramaturgo Beaumarchais veikalu **Le Barbier de Seville** ir Rossini parašyta per neįtikėtinai trumpą laiką — dešimt ar penkioliką dienų (!). Rosinos rolė parašyta žemam (ir retam) koloratūriniam balsui (kontraltui), bet vėliau pasisavinta koloratūrinių sopranų ir mezzosopranų ir šiais laikais atliekama abiejų.

Rossini laikais operinės rolės buvo rašomos atsižvelgiant į dainininko balsines ir vaidybines dovanas ir jų apvaldymą — žodžiu, specialiams dainininkams. Tais laikais iš dainininkų buvo

Sol. Aldona Stempužienė

reikalaujama ir sugebėjimo ornamentuoti (papuošti) pagrindinę balsinę liniją savo sukurtais pagražinimais — „fioriture“. Tokių pagražinimų perdidelis naudojimas neretai išeidavo iš tikro meniškumo ribų. Rossini, išklausęs kartą garsiosios Adelina Patti dainuojant nepaprastai koloratūriniai painią šios arijos versiją, tarė: „Labai gražu — kas ją parašė?“ Šių laikų kompozitoriai kuriantieji tokius pagražinimus turi būti puikiai susipažinę su tų laikų muzikos stiliais ir tradicijomis.

Geriausiomis šios arijos interpretatorėmis laikomos į plokšteles įrašytos Luisa Tetrzzini, koloratūrinis sopranas (1911), Conchita Supervia, mezzosopranas (1927) ir dabartiniu metu Marilyn Horne, mezzosopranas. Nereikia pamiršti ir tokių žvaigždžių kaip Maria Callas, Beverly Sills, Teresa Berganza ir Agnes Baltsa. Taip pat pasiklausytina ir Lily Pons (koloratūrinis sopranas) įrašymo (1931), kuriame ji šią ariją dainuoja pakeltoje tona-

cijoje, nerūpestingai imdama puikią aukštąją „F“. Įspūdis nepaprastas. Čia skaitytojui primintina, kad šios pastabos turi būti priimtose tik kaip nušviečiančios šios arijos muzikinę ir sceninę praeitį, ne kaip koks nors palyginimas. Stempužienė palyginimų nereikalinga.

Į jokių „pagražinimus“ Aldona Stempužienė (ir protingai) nesileido — arija sunki ir be jų. Ji dainavo šią ariją kaip kompozitoriaus parašyta, pasirinkdama ir žemesnę arijos užbaigą (Rossini yra parašęs dvi užbaigas, bet ne viena jų nekyla iki aukštosios „E“, bet baigiasi oktava žemiau. Dainininkė gali pasirinkti kurią nori).

„Una voce poco fa“ suteikia daug gražių progų vaidybai ir dainavimo technikai parodyti. Koloratūrinių gaidų virtinės, nors ir painiausios ir nežiūrint kokiu greičiu dainuojamos, turi skambėti labai švariai, kitaip įspūdis sumažėja.

Tai labai sunkus uždavinys, ypač žemam balsui. Kaip tik čia Stempužienė ir susidūrė su sunkumais. Jos koloratūra, nors tiksli, buvo kartais „drumzlina“, ne ispaniškai saulėta ar žaismingai ir jaunatviškai šelmiška. Pirmosios arijos dalies (Andante) slinktis buvo pergreita. Dėlto nukentėjo antroji arijos dalis (Moderato) susidedanti iš dviejų kabaletos. Arijos dalis prasiidedanti „Io sono docile...“ nebegalėjo būti pagreitinata ir tuo abi dalys supanašėjo. Toks slinkties viendumas buvo ypač pastebimas antroje kabaletos dalyje, „Ma se mi toccano...“ Čia balsiai buvo perdaug dengti, o staigus nusileidimas į žemąsias gaidas perdaug atsargus, nors pačios žemosios ir aukštosios gaidos visur skambėjo užtikrintai.

Iš antroje programos dalyje atliktų dainų gražiausiai skambėjo J. Gruodžio „Aguonėlės“ su dainuotos lengvai, vaizdingai, spalvingai, malonios ne tik ausiai, bet (beveik) ir akiai ir J. Švedo dainos „Skęstanti serenada“ ir „Pasakė sakalas“. Švedo dainų akompanimentiniai saskambiai nevisada įprastai maloniai glosto ausį, jų melodija kratais nelengvai atsekama, bet jų muzikinis taiklumas ir tinkamumas dainos žodžių sukurta nuotakai pasako labai daug. Jo dainų atidžiai besiklausant atsiveria vis nauji „langai“ į nesvajotas garso ir rašyto žodžio sėkmingo bendradarbiavimo galimybes, į muzikinę poeziją. Pilnam šių dainų supratimui, klausytojui patartina pirma įsigilinti į poeto žodžius, o tada, apsišarvavus

kantrybe, klausytis ir klausytis...

Aldona Stempužienė neapsiriboja vienu muzikiniu stiliumi. Jos „serenados“ neskęsta vienam kūrybiniam laikotarpyje. Ji nuolat daro „muzikines išvykas“ į naujas repertuaro sritis. Tai gyvastingumo pažymys. Tokios „ekspedicijos“ yra pateisinamos jei dainininkas savo balsinius išteklius ir jų ribotumą gerai pažįsta. Atrodo, kad Aldona Stempužienė yra viena tų dainininkų.

Work from home \$60 per 100 inserting envelope information send stamp to K. S. Enterprises P. O. Box 1501-D Bloomfield, N. J. 07003. (40-43)

MOLD MAKERS

UPGRADERS

Needed immediately for rapidly expanding plastic mold tool room. Early bird gets seniority and day shift. New machinery. Sterling Hts. location. For interview and immediate consideration, call:

DAVE MC NEILL

(313) 254-1550

(38-42)

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES

to work in New Mexico a small congenial community in accredited 98 bed acute care hospital. Openings in ICU, ER, and Staff positions. Various shifts, on going in service programs. 1 hour from major ski resort. Pleasant year round climate. Progressive units with strong supportive leadership. Mail resume to Mr. Donald W. Jerge EASTERN NEW MEXICO MEDICAL CENTER 405 W. Country Club Rd. Roswell, New Mexico 88201 505-622-8170 Collect (41-43)

MODEL MAKER - Jones & Vining, Inc. is seeking a talented model maker with experience making high tolerance wood prototype models. Making shoe sole models is helpful but not required. Qualified individuals should call 997-5057 or write: Jones & Vining, Inc. 11664 Lilburn Park Road, St. Louis, MO 63146. Attn: Craig Anderson.

PRINTING OPERATION POSITIONS

4 Color Stripper - Exp'd 4 color stripper w/knowledge of sheet fed & web press assembly. Bindery Persons - Operators & setup person w/exp. on folding, cutting, collating, & related bindery equip. Offset Press Operator - Min. of 1 yr exp. operating a small offset press. Wages commensurate w/exp. Benefits incl. health & life insurance, pension, 401 (K) savings plan, & tuition reimbursement. Please send resume to Dayliners, Inc. Personnel Office, 1 Willow Lane, East Texas, Pa. 18046 or call 215-398-1151, ext 5211 for an application form. An equal opportunity employer.

DESIGN

JOIN THE TEAM THAT'S #1 "TEAM AERO"

BODY, CHASSIS, ELECTRICAL, INTERIOR, I.P., HVAC, TRANSMISSION ENGINE

ENGINEERS DESIGNERS LAYOUT DETAIL TECH. ILLUSTRATOR

WE OFFER EXCELLENT RATE, TWO TYPES OF HEALTH INSURANCE, DENTAL, LIFE AND A SUPERIOR 401K PLAN

DROP IN OR CALL AND SEE WHAT MAKES "TEAM AERO" #1 East and Westside Locations

AERO DETROIT INC.

1100 E. MANDOLINE MADISON HTS., MI 48071

313-583-4900

(41-42)

Nauja ALDONOS STEMPUŽIENĖS plokštelė

Kompozitoriai: ŠVEDAS • BANAITIS • JAKUBĖNAS • GRUODIS • SASNAUSKAS • TALLAT-KELPŠA.

Liuksusinis leidinys lietuvių ir anglų kalbomis.

Užsakymus siųsti:

A. Stempužis

2589 Euclid Hts. Blvd. # 6

Cleveland Heights, Ohio 44106

Kaina \$12.00 (U.S.) pašto išlaidos \$1.00.

NAŠUS LIETUVŠKAS ŽODIS GEROJE DIRVOJE

Dirvos sukaktuvinis balius Los Angeles mieste

Vladas Bakūnas

Dirvos skaitytojai gerai žino, kad Dirvos leidėjai šiemet buvo paskelbę aukų rinkimo vajų sukelti lėšų, net 70,000 dolerių, to laikraščio spausdinimo technikai (mašinoms) pagerinti, ar jau kai kurias ir naujomis pakeisti. Tam reikalui buvo numatyta, kad reikės 70,000 dolerių.

Aukų rinkimo vajeus organizavimas ir pravedimas atiteko pačiam leidėjui: Spaudos

Vajeus komiteto ir Tautinių Namų pirm. Jonas Petronis.

- baliai, koncertai, banketai ir kiti renginiai - pamažu, bet pastoviai nešantys Dirvos laivą iš nedateklių audros į ramesnius lietuviškos spaudos laikus. Bent kai kuriam lai-

apybraižomis papasakoti kai ką kitiems, ne losangeliečiams, apie Dirvos 70-ties metų sukaktuvinį banketą-balių spalio 19 d. Tautinių Namų salėje Los Angeles, nes tuo tikslu ir ta proga kitur įvyke renginiai jau yra aprašyti.

Grįžkime į Kaliforniją, Los Angeles miestą, kur Tautinės S-gos skyriaus ir Tautinių Namų vadovybės entuziazmo dėka Dirvos sukaktuvinis balius praėjo su pasigėrėtinu pasisekimu.

Neturiu galimybės išvardinti visus, kurie prie šio balius pasisekimo prisidėjo. Tai, be

Dirvos 70 metų sukaktuvinį tortą, kurį iškepė ir padovanojo Onutė Dovydaitienė, piauna Onutė Dovydaitienė, dr. Leonas Kriaučeliūnas ir Daina Petronytė.

Visos nuotraukos Vladio Gyljo.

dėjo su humoru. Tarp kita ko - sakė, kai gavo telefoninį kvietimą atvykti į šį renginį ir jį priėmė, tai atsisveikinant jam dar buvo priminta, kad '... už kelionę turėsi pats apsimokėti'. Buvo taip, ar ne - dr. L. Kriaučeliūnas kelionę apsimokėjo savo pinigais. Iš tikro tai nieko naujo dr. L. Kriaučeliūnui, nes - kiek žinau - jis visada, kur tik važiuoja lietuviškais reikalais, kelionę apsimoka pats ir nereikalauja jokio honoraro. Puikus pavyzdys!

Dr. Kriaučeliūnas kalbėjo apie lietuviškos spaudos reikšmę iš esmės. Iškėlė Dirvos įnašą lietuviškame išeivijos gyve-

ALT S-gos Los Angeles skyr. pirm. Rūta Sakienė.

ir Radijo draugijai VILTIS, kuriai talkon atėjo ir kita, darbinga 'Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga', su savo skyriais visoje Amerikoje.

Ir taip pradėjo pūsti labai geras vėjas į Dirvos bures, kai vienur-kitur prasidėjo Dirvos 70 metų jubiliejaus minėjimai

ALT S-gos pirm. dr. Leonas Kriaučeliūnas.

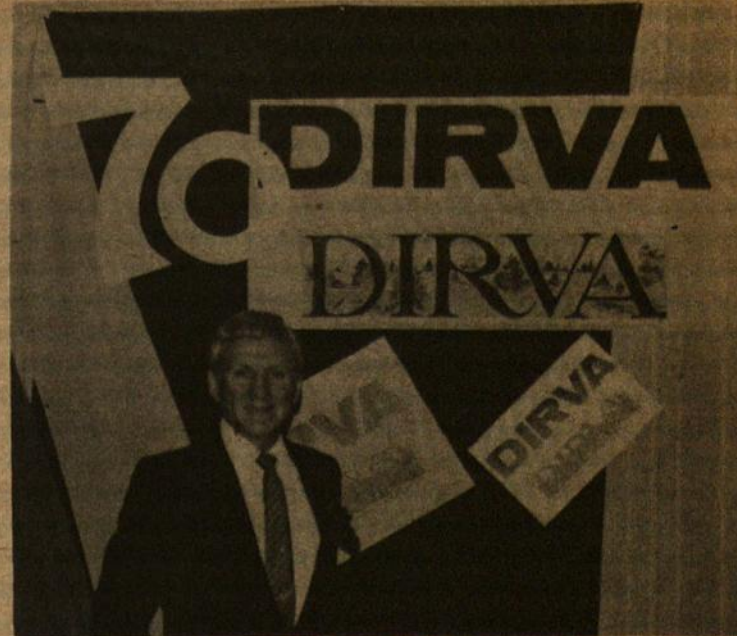
kui ... Bet tai vistiek buvo jau labai geras ženklas Dirvos vairininkui - redaktoriui Vytautui Gedgaudui, o nemažiau ir kompanijos prezidentui - dr. Danieliui Degėsiui bei visai Amerikos Lietuvių Tautinei S-gai, kad Dirvos burės gaus palankaus vėjo iki šios 70-ties metų kelionės galo, kuria galės pasidžiaugti ne tik Dirvos leidėjas, redakcija ir administracija, bet ir Dirvos skaitytojai, suinteresuoti Dirvos ateitimi.

Cia noriu trumpomis įvykio

abejo, vėliau padarys patys rengėjai savo padėkos žodyje, bet du pačius vyriausius rengimo vadovus reikia jau dabar paminėti - tai Tautinės S-gos Los Angeles skyriaus pirmininkė Rūta Sakienė ir Dirvos sukakčiai paminėti rengimo komiteto pirmininkas Jonas Petronis. Juodu turėjo gerų talpininkų, kurie padėjo kur tik reikėjo ir kiek galėjo, kad spalio 19-sios balius būtų sėkmingas. Nors bilietai kainavo po \$25 asmeniui, jau savaite prieš balių buvo paskelbta, kad visi bilietai išparduoti.

Nedidelėje salėje, prie gražiai padengtų stalų buvo suderinta 140 svečių. Kokteilių užkandėlių pasivaišinimas užsitęsė apie valandą laiko.

Skyriaus pirmininkė Rūta Sakienė trumpu žodžiu pa-

Petras Maželis prie jo paruoštos dekoracijos.

sveikino svečius ir tolimesnės programos pravedimui pakvietė Dainą Petronytę, kuri pasveikino ir pristatė, specialiai į šį losangeliečių surengtą balių atvykusį iš Chicagos, Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos pirmininką dr. Leoną Kriaučeliūną, kuris taip pat yra ir Dirvos aukų rinkimo vajeus iniciatorius, ir to laikraščio 70-ties metų sukakties minėjimo Komiteto pirmininkas. Jį paminėjo dr. L. Kriaučeliūno nepaprastai didelį įnašą lietuviškoje veikloje, kartu pastebėdama, kad dr. ir ponia Kriaučeliūnai šio vajeus proga jau paaukojo Dirvai 5,000 dolerių. Žinoma, tokį pranešimą svečiai sutiko su gausiais plojimais, net ir su valio, valio!

Dr. L. Kriaučeliūnas - geras kalbėtojas - savo kalbą pra-

nime ir reikalą toliau Dirvą remti ir platinti. Jo kalba buvo sutikta labai šiltai ir jam padėkota gausiais plojimais.

Po to sekė trumpa meninė dalis, kurią atliko solistės Albiną Gedminienė ir Rūta Ringytė-Hopkins. Joms akompanavo muzikas Aloyzas Jurgutis, kuris ir parengė to dueto dainų pyne, kurioje buvo ir kompozitorės Onos Metrikienės 'Užburti gintarai' ir 'Jaunystė'. Publikai dainos patiko, buvo gerai paplota, o Korpl Neo Lithuania 'arbitr elegantiarum' Aloyzas Pečiulis abiem solistėms prisegė po gėlę. Rūta Sakienė padėjo visiems programos dalyviams ir pakvietė vaišintis vakariene.

Vėliau Jonas Petronis visiems padėjo už atsilanky-

(Nukelta į 10 psl.)

Daina Petronytė programos vedėja.

Dalis svečių. Iš kairės ALT S-gos pirm. dr. L. Kriaučeliūnas, L. Mažeikienė, inž. A. Mažeika, J. Petronienė, gen. konsulas V. Čekanauskas, sol. J. Čekanauskienė, A. Dūdienė ir B. Dūda. Stovi vajeus komiteto pirm. J. Petronis ir ALTS skyriaus pirm. R. Sakienė.

Šimoliūno stalo svečiai.

DIRVOS BALIUS...

(Atkelta iš 9 psl.)

ma, visiems prisidėjusiems darbu, šeimininkėms paruošusioms vakarienei ir kt. Ypačiai dėkojo ilgamečiui tautininkui talkininkui Ambr. Zatkui, kuris šiam baliui paaugojo visą, tikrai delikatesinę užkandą prie kokteilių - tikrai didelė dovanėlė! Po geros vakarienos sekė kava su skaniais pyragais-saldumynais, bei kilniais gėrimais.

Vėlokai į balių atvyko gen. konsulas Vytautas Cekanauskas su žmona, dėl kitų išpareigojimų negalėję atvykti anksčiau. Čia Jonas Petronis paskelbė, kad Tautiniai Namai (jis yra tų namų v-bos pirmininkas) konsulo Cekanausko įstaigos reikalams yra paskyrę 1,000 dolerių (tai nieko bendro neturi su Dirvos aukų vajumi), nes garbės konsulai jokio atlyginimo iš niekur negauna.

Gražiai išpuoštoje salėje - kuria šia proga buvo dekoravęs Petras Maželis - sekė šokiai, užsitęsę gerokai po vidurnakčio.

Visais atžvilgiais, Dirvos jubiliejinį balių Los Angeles mieste reikia laikyti labai gerai suorganizuotu ir puikiai pavykusiu. Svečiui iš Chicago, Amerikos Lietuvių S-gos tinės S-gos pirmininkui dr. Leonui Kriaučeliūnui išvažiuojant buvo įteikta 5,000 dol. čekis Dirvos reikalams. Ir tai nėra nei pirmutinė, nei paskutinė losangeliečių parama Dirvai. Jau anksčiau jie yra Dirvai pasiuntę virš 5,000 dol., o ir dabar, jau po balius, dar gaunama pavienių aukų, net kelios šimtinės. Taigi, ne taip labai gausingi Los Angeles tautininkai Dirvai šiemet surinko virš 10,000 dol. aukų. Iš pačių tautininkų stambiausi aukotojai yra - skyriaus pirm. Rūta Sakienė, neseniai mirusio vyro Petro Sako atminimui paskyrusi Dirvai 1,000 dol., Tautinių Namų pirm. Jonas Petronis, aukojęs 500 dol., taip pat ir labai aktyvus tautininkas Edvinas Balceris aukojo 500 dol. ir dar labai uoliai dirbo renkant aukas iš kitų asmenų šaltinių. Visos aukos yra skelbiamos Dirvoje.

Taip pat, balius proga buvo gauta ir keli sveikinimai raštu ar telegramomis, kuriuos perskaitė Daina Petronytė. Sveikino Vilties D-jos pirmininkas dr. Danielius Degėsys, Dirvos redaktorius Vytautas Gedgaudas ir Nepriklausomos Lietuvos operos so-

listė Vincė Jonuškaitė-Zaunienė, gyv. Santa Barbara, Calif

Džiugu, kad iš šių tautininkų renginį atvyko Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos pirmininkas dr. Leonas Kriaučeliūnas, labai šviesaus politinio mintyimo (pagal Vydūną) vienas lietuviškos išeivijos tautinių vadų. Jis turėjo labai gerą progą pamatyti - ir bent trumpai pergyventi - kaip net pats skaičiumi mažiausias (spėju) jo vadovaujamos Sąjungos skyrius verčia didelius tautinės minties darbus, neatsilikdamas nuo gausingesnių skyrių. Praktiškas darbas parodė, kad užtenka vienos Rūtos Sakienės ir vieno Jono Petronio - Los Angeles skyriaus atveju - kurie savo atsidavimu tautinei veiklai sugebėjo sumobilizuoti reikiamą skaičių žmonių ir pinigų Dirvos naudai.

Dr. L. Kriaučeliūnas, čia labai šiltai priimtas ne tik tautininkų bet ir kitų, tikimės išsivežę gražius išpūdžius ir ištikinimą, kad jo vadovaujama Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, su Dirva priešakyje, yra ne tik gerame kelyje - bet ir geroje rankose!

GASOLINE TANKER DRIVERS

Must have DOT physical form and drivers abstract from registry required. Full company benefits.

Call RICHIE LOMBARDO
617-828-4900, ext. 303
FIRELINE PETROLEUM
777 DEDHAM ST.
CANTON, MASS. 02021
(39-45)

\$60.00 PER HUNDRED PAID for remailing letters from home! Send self-addressed, stamped envelope for information / application. Associates, Box 95-B, Roselle, N. J. 07203.
(39-48)

FACTORY WORKERS WANTED

ALTHOUGH THERE IS NOW A STRIKE, this is a good opportunity in the long run for those we now hire. Permanent full time and part time.

- PHOTO COMPOSITOR — experienced on Vari-typer equipment or COMP SET 4510 preferred.
- Tag Pressman
- Tag Packers

Apply in person at
30 West Barnard Street,
West Chester, Pa. 19382
between 9 A.M. — 12 Noon.
215-696-7020

Equal Opportunity Employer

NAUJAS POGRINDŽIO BALSAS

Aurelija Balašaitienė

Ir džiugu, ir graudu, ir rizikinga diskutuoti Lietuvos pagrindį, bet, antra vertus, jis siekia prasiskverbti pro raudonąją sieną į laisvąjį pasaulį ir jam skelbti savo aspiracijas, nuoskaudas ir savo stiprios, kovingos dvasios nusiteikimus.

Prieš kurį laiką Lietuvių Informacijos Centras pranešė apie naują Lietuvos jaunimo rezistencijos organizaciją ir jos leidinį "Juventus Academica". Tai jau nebe dalgiais ir trinityčiais apsiginklavusi grupelė idealistų, bet matomai jaunų intelektualų, gyvai jaučiančių savo tautos tragišką padėtį ir taip pat nesiribojančių vien izoliacinės savosios rezistencijos siekiais, stipriai pasisakanti ir apie kitų tautų skriaudas, ypačiai dabartinę Afganistano padėtį.

Jei iki šiol mus pasiekdavo plati informacija iš anapus, sukaupia į Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos tomus, pirmoje eilėje iškelianti religinės laisvės klausimus, ribojantis katalikų bažnyčios persekiojimai, juos detalai dokumentuojant, tai naujoji jaunimo grupė jau aiškiai pasisako už visas plačias žmogaus teises ir tautinį apsisprendimą. Juventus Academica yra pagrindinio leidinys, populiariai sovietuose klasifikuojamas kaip "samizdat" nerodinis organas. Redaktorių ir vadų bei organizatorių vardai lieka paslaptį dėl savaime suprantamų priežasčių, paliekant juos "in pectore" (širdy). Jie konkrečiai pradėjo rūpintis Helsinkio susitarimų įgyvendinimu ir skelbiamą priklausą Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungai, kam mes jau seniau iš spaudos patyrėme, skaitydami jų patriotinius sveikinimus ir linkėjimus laisvojo pasaulio lietuvių jaunimo kongresui. Jie taip pat tvirtina turį savo įgaliotinius užsienyje.

Iš leidinio galima spręsti, kad nariai yra puikiai informuojami apie įvykius už geležinės sienos. Tą įrodo jų sveikinimas Venezuelos lietuviams už šiltą po-

piežiaus priėmimą ir prašymą Lietuvai skirti kardinalą. Jie sveikinimais pagerbia, visų Lietuvos jaunų žmonių vardu, buvusią Jungtinių Tautų JAV ambasadorę Jeane Kirkpatrick, prezidentą Ronald Reaganą, Andrių Sacharovą, Aleksandrą Solženicyną ir kitus disidentus, kovojančius už tautų teisę apspręsti savo likimą ir valdymosi santvarką. Jie vienbalsiai užgyrė Baltų Laisvės žygį ir kelionę laivu Baltijos jūroje, Kopenhagoje įvykusį Sovietų Sąjungos teismą. "Juventus Academica" savo vedamajame smerkia Afganistano okupavimą ir skatina Lietuvos jaunuolius atsisakyti tarnauti Raudonojoje armijoje ar paklusti vyresniųjų įsakymams Afganistane. Jie ne vien smerkia Afganistano kruviną okupaciją, bet ir tuos, kurie tyli, neeidami tai žudomai tautai į pagalbą.

"Mūsų tautos dvasinių vertybių išlikimas ir mūsų jaunimo dvasinė ir fizinė sveikata priklauso ne tiek nuo mūsų organizacinės ar politinės vienybės, kiek nuo kiekvieno individo pasiryžimo būti pasiruošusiam kovoti prieš okupanto tironiją, terorą ir kultūrinį bei fizinį genocidą", kalba leidinio publicistai. Jie rodo gilų supratimą ir susidomėjimą Lietuvos nepriklausomybės leikotarpiu (1918-1940) ir yra pasiryžę leisti raštus tų autorių, kuriuos rusų cenzoriai yra uždraudę.

Leidinyje yra pasiekę Vakarų vidurvasaryje, be viršelio ir be datos. Pagal cituotas "Pravdos" propagandos ištraukas, galima spręsti, kad jis buvęs išleistas apie vasario mėnesį. Vienas jo pagrindinių uždavinių yra kovoti ne vien už žmogaus teises, kaip tai supranta Rusijos disidentai, bandydami perreformuoti savo socialinę struktūrą, bet siekti tautinės nepriklausomybės lietuviams, latviams, estams, ukrainiečiams ir visoms kitoms pavergtoms tautoms.

Reikia turėti vilties, kad "Juventus Academica" ne tik pasieks galimai didesnį skaičių Lietuvos šviesaus jaunimo, bet pajėgs išsilaikyti ir plėstis nemažiau sėkmingai, kaip Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika. Tai leidinys, kuris ne vien pasiskaitymui tinka, ne vien archyvine medžiaga ruošia, bet šaukia visą lietuvišką jaunimą į konkrečią kovą, kaip kadaise tai darė Kudirkos "Varpas".

PHILADELPHIA

LIETUVIŲ MUGĖ

Philadelphijos Lietuvių Namai ruošia savo septintąją metinę mugę, lapkričio 2 ir 3 d. d., Lietuvių Namuose, 2715 East Allegheny Avenue.

Mugėje bus galimybės įsigyti lietuviškus rankdarbius ir pasigardžianti skanaus lietuviško maisto.

Įėjimas velni. Svečiai galės pasidžiaugti "Aušrine", kuri pašoks keletą tautinių šokių ir Philadelphijos vyrų choro dainomis bei kanklininkės Virginijos Juodišiuotės, iš Clevelando, gražia lietuviška muzika.

Mugė prasideda 12 val. p. p.

CNC LATHE OPERATOR
Royal Oak manufacturing Co. is seeking a qualified journeyman or someone with 5 or more years experience in the trade. Knowledge of Fanuc controls, strongly preferred but not required. Call 313-549-2700 Mon. thru Fri. between 8-5 p.m. Ask for Jerry Lisowsky or apply in person at: Forming Technology Co., 2727 W. 14 MI., Royal Oak, Mich. 48073.
(41-44)

TOOL ROOM-MACHINIST

Minimum 5 years experience on lathes, grinders, drill press and Bullard. Salary commensurate with experience. Apply in person Mon.-Fri. 9 A.M.-11 A.M.

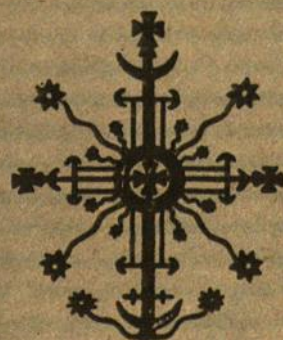
CLEPRO INC.
6800 UNION AVE.
CLEVELAND, OHIO 44105
(54-57)

OPPORTUNITY FOR CRNA

To work in a small congenial community and 66 bed hospital. Position available in small rural hospital located in Thumb of Michigan. Interested applicants, please contact: Administrator, Harbor Beach Community Hospital, 210 S. First St., Harbor Beach, Mich. 48441. 517-479-3201.
(41-45)

GOVERNMENT JOBS

\$16,040-\$59,230 / yr. Now Hiring. Call 805-687-6000, Ext. R-5823 for current federal list.
(38-45)

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Dirvos sukaktuvinis pokylis

Antanas Juodvalkis

(Tęsinys iš 41 nr.)

Dirvos 70 metų sukaktuvinis pokylis buvo gausus dalyviais, labai gera meninė programa, skania ir gal per gausia vakariene, sklandžiai pravesta programa, puošniai atrodė stalai ir scena, simbolizavusi Dirvos 70 metų sukaktį. Buvo išgARBINTAS komitetas, ypač pirm. dr. Leonas Kriaučeliūnas, pilnai to nusipelnęs, padėkoti stambiesiems aukotojams, kurių tarpe pirmauja komiteto pirmininkas.

Nors vėjus dar neužsibai-gė, bet jau dabar galima padaryti kai kurias išvadas ir pasidžiaugti spaudos atliekama nepakeičiama informacija ir visų renginių talka. Be lietuviškos spaudos pagalbos, neturėtumėm didžiųjų fondų, lituanistikos katedros, kultūrinių įvykių ir daugelio lietuviškų ap-raiškų. Gal todėl šiais metais ir Lietuvių Fondas

stambesnė sumom parė-mė sukaktuvinę spaudą: Draugą — 5,000 dol., Dirvą ir Darbininką po 2,000 dol. kiekvieną ir Aidų žurnalą, minintį 40 metų sukaktį, 1,000 dol.

Lietuvių Fondo skirtoji parama sudaro, galima sa-kyti, tik simbolines sumas, nes laikraščių išlaidos siekia šimtą tūkstančių sumas, o kasmetiniai nuosto-liai siekia dešimtis tūkstan-čių. Kaip matome, vienas fondas nepajėgtų laikra-ščių išlaikyti, nes yra lygiai svarbių ir reikalingų para-mos kitų reikalų. Čia į pa-galbą atėjo dosnūs aukoto-jai, kurie ir fondus sukūrė ir įvairius renginius parė-mė, jė ir spaudai neleidžia žlugti. Padėka ir pagarba jiems.

Dirvai-Vilties draugijai surinktos aukos yra vertos dėmesio ir atžymėjimo. To-kia suma iš dangaus nenu-krenta. Reikėjo pasiekti au-kotojus ir juos įtikinti au-

kos reikalingumu ir tikslin-gu sunaudojimu. Dirva bu-vo stebėtinai dosniai pa-remta ir tolimesnis laikra-ščių leidimas užtikrintas. Komitetas yra visiems, vi-siems dėkingas.

Atskirai reikia paminėti prasmingą Dirvos sukaktu-vinį leidinį, kurį redagavo Aleksas Laikūnas, Vilties draugijos ilgametis valdy-bos narys ir buv. pirminin-kas. Čia suhinktoji medžia-ga apie Dirvą, redaktorius, leidėjas pasiliks istorikams ir bus naudinga skaitančiai lietuviškai visuomenei. Gai-la, kaip dažnai mūsųose nu-tinka, nebuvo reikiamai iš-populiarinta ir paskleista baltiaus dalyvių tarpe.

Taigi, dar kartą dėkoja-me aukotojams, Dirvos pre-numeratoriams ir komite-tui, ypač jo pirm. dr. Leo-nui Kriaučeliūnui, už gau-sias aukas ir įdėtas pastan-gas lietuvišką Dirvą išlai-kyti.

CHICAGOS RENGINIŲ KALENDORIUS

XI. 2 d. ALTos metinis suvažiavimas, banketas ir L. Simučio 10 metų mirties minėjimas Tautiniuose Namuose.

XI. 3 d. Vėlinių iškilmės šv. Kazimiero lietuvių kapi-nėse prie steigėjų paminklo.

XI. 9 d. Korp! Neo-Lithu-ania Chicago skyriaus me-tinė šventė: pamaldos tėvų jėzuitų koplyčioje, mirusių kolegų kapų lankymas. Tau-tiniuose namuose iškilminga sueiga, vakariene ir šo-kiai.

XI. 9 d. Puota jūros dug-ne. Tradicinis jūrų skautų pokylis Jaunimo centre.

XI. 9 d. LB Brighton Par-ko apylinkės tradicinis ru-dens balius šaulių salėje.

XI. 10 d. Clevelando vyrų okteto, vadovaujamo Rito Babicko, koncertas Jaunimo centre. Ruošia Vasario 16 gimnazijai remti komitetas.

P. S. Gimnaziją šiais me-tais lanko 93 mokiniai iš įvairių kraštų. Gimnazija stato berniukams bendrabu-tį ir atnaujiną apdegusią pilį. Gimnazija laukia visų lietuvių paramos. Prie PLB Chicagoj veikia komitetas, vadovaujamas Karolio Mil-koviačio, organizuoja rėmė-jų būrelius ir telkia lėšas gimnazijos paramai. Nebū-kime abejingi, bet remkime vienintelę laisvajame pasaulyje veikiančią gimnaziją, dalyvaudami koncerte ir skirdami auką.

XI. 16 d. Lietuvių Fon-do vajuos banketas Tauti-niuose Namuose. Nauji na-riai ar jau esantieji, paau-koję 100 dol., gauna vieną svečio bilietą nemokamai. Stokime nariais ir didinki-

LIETUVIŠKOSIOS SKAUTYBĖS FONDO DEŠIMTMEČIO SUKAKTIS

LIETUVIŠKOSIOS SKAU-TYBES FONDAS šiemet šven-čia savo pirmąjį dešimtmetį, išikūręs 1975 m. liepos 30 d., LSS Tarybos Pirmijai priėmus fondo nuostatus.

Tuo metu buvo sudaryta fondo valdyba Bostone iš pen-kių asmenų - dr. Jurgio Gim-buto, Ceslovo Kiliulio, Floran-tinos Kurgonienės, Kosto Ne-norto ir Saulės Satienės - kurie pasiskirstė pareigomis. Fondo valdybos uždavinys buvo kaupti lėšas ir remti lietuvių skautų veiklą, ypatingą dėme-sį skiriant vadovų lavinimui, naudojant kasmetines palūka-nas.

Pradžią padarė tuometinė Tarybos Pirmija, inešdama į fondo kasą \$10,000. Nuo čia ir prasidėjo aukų rinkimas ... Valdyba kvietė fondui talki-ninkus-atstovus, kad praplėsti aukų rinkimo tinklą. Jie atsi-rado beveik kiekviename mies-te kur randasi lietuviai skau-tai, ne tik JAV bet ir Kanado-je, Australijoje, Anglijoje ir Brazilijoje. Siuo metu jų turi-me net 29. Ryšiams su atsto-vais palaikyti yra leidžiamas Bendralaiškis, kuriame yra skelbiami aukotojai, pasikeiti-mai, bei fondo ateities planai.

Salia aukų rinkimo, fondas perėmė iš sąjungos 'Lietuviš-koji Skautija' knygos platini-ma, pakviesdama talkon p. Kazį Simėną administravimo darbui. Taip buvo pradėtas LS Fondo leidinių skyrius. Vė-liau skyrius padidėjo prekė-mis, nes fondas išleido Jubili-jinių, Tautinių stovyklų vo-kuš, skautiškas lipdes automo-biliams, sukaktuvinų metų metalinius ženklus ir trijų rū-šių pašto ženklus įvairiems ju-biliejams atžymėti. Po poros metų valdyba pradėjo leisti ir metinius Fondo leidinius au-kotojų informacijai, kuriuose atspausa valdybos bei atstovų sudėtis, surašyti visi tų metų aukotojai, parodytas fondo au-gimas, kam skiriamos palūka-nos ir kas gaunama pas mūsų leidinių administratorių. Lei-dinėlės kas metai išsiuntinėjamas visiems tų metų aukoto-jams.

Fondui augant ir atstovų skaičiui didėjant, buvo mintis 1978 m. Tautinėje Stovykloje

visiems suvažiuoti ir gyvu žo-džiu pasitarti fondo reikalais. Surodame atstovų -rėmėjų suvažiavime viena iš idomes-nių minčių buvo įjungti visus skautininkus-kes alumnus, kurie savanoriškai išpareigo-tų inešti nuolatinį metinį mo-kestį fondan. Bandymas buvo darytas, bet rezultatas nebu-vo geras ... (gal verta būtų pa-bandyt iš naujo?)

Valdyba, šalia aukų telki-mo, ruošė ir renginius, kad vie-nas kitas doleris liktų kasoje. Prasidėjo su tortų išpardavi-mu, vėliau ruošė vakarus, pa-rodas. Buvo pasikvieta akt. Joną Kelečių iš Chicago, su-rengė Vilniaus Universiteto 400 metų sukaktuvinę B. Kvik-lio parodą. Penkmetį minint atvyko Antras Kaimas, vėliau buvo surošta dail. V. Igno pa-roda, atvyko Chicago teatras su Mėnulio Užtemimu, o da-bar, minint dešimtmetį, lap-kričio 16 d. ruošiamam vakare programą ir vėl išpildys Antra-sis Kaimas. Kad į lėšų telkimą įjungti visą sąjungą, buvo pra-vesta loterija ir kai kurie viene-tai labai gražiai įsijungė. Kad pilnai tai įgyvendinti - reikėtų dar kartą pakartoti.

Laikui bėgant, teisiniais rei-kalais sutiko patarti adv. Ni-jolė Sležienė, o investavimo pa-tarimus duoti v.s. Petras Molis. Atsirado ir visa eilė spaudos bendradarbių, kurie talkino fondui dėdami žineles į lietu-višką spaudą.

Pašto išlaidoms sumažinti yra gautas 'non profit' organi-zacijos statusas, kuriuo fondas kas metai pasinaudoja siūsda-mas didesnius kiekius laišku. Pavyzdžiui dabar, minint de-šimtmetį, pirmą kartą išsiusta lietuviškai visuomenei JAV virš 2.5 tūkstančių laišku su informacija ir kartu prašymu aukoti. Ziūrėsim, kokia bus reakcija. Pabrėžiame, kad VISA aukota suma eina į fon-dą ir gauti procentai skiriami TIK skautiškosios veiklos rei-kalams. Administracinės išlai-dos yra dengiamos tam tikslui Valdybos sukeltomis lėšomis.

Lietuviškosios Skautijos Fon-do išdininkas yra Kostas Ne-nortas, 44 Alban St., Dorches-ter, MA 02124. Aukos yra nurašomos nuo taksų, čekius išrašant LITHUANIAN SCOUTS ASSN. - LSF vardu.

BOSTON

• Lapkričio 9 d. Balfo Brocktono skyriaus tradici-nis banketas Sandaros sa-lėje Brocktone.

• Lapkričio 10 d. šv. Pet-ro parapijos bazaras So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos salėje.

• Lapkričio 16 d. Ameri-kos lietuvių piliečių draugi-jos salėje So. Bostone ren-giamas "Antrojo kaimo" pasirodymas. Rengėjai — Lietuviškos Skautybės Fon-do valdyba.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

Neolituonų stalas Dirvos pokilyje: dr. A. Arbas, V. Monkutė, Ann Vasiliasukas, K. Brazdžionytė, P. Stončius ir R. Stončienė. K. Pocius nuotr.

Matilda Marcinkienė su savo svečiais. Dešinėje Dirvos bendradarbis A. Juodvalkis. K. Pocius nuotr.

G. Loneckaitė-Cabal, A. Gulbinienė, Z. Mikužis, R. Gulbinas, V. Lendraitienė, J. Lendraitis ir A. Jonušas. K. Pocius nuotr.

Sovietų Rusija amerikiečio žurnalisto akimis

Pabūvojus Rusijoje porą savaitių, Amerika atrodo dar saldesnė negu bet kada, rašo žurnalistas Lewis Grizzard, Detroit Free Press, š. m. rugsėjo 19 d.

Šis jo pranešimas yra antrasis po apsilankymo Sovietų Rusijoje. Sugrįžus Frankfurtan po dviejų savaitių kelionės Sovietų Sąjungoje, pirmasis žurnalisto noras buvo surasti vandens fontaną ir skaniai atsigerti šalto vandens.

Po to jis susirado išvietę. Jis prisipažįsta, kad nėra visai tikras statistiniais duomenimis, bet spėja, kad Sovietijoje tėra tik viena vieša išvietė dėl 250,000 piliečių.

Sovietai gamina tualetinį popierių, popierinius puodus ir ledams indelį iš tokios pat rūšies popierio. Iš perkuliatoriaus kava per tokio pat indelio dugną pri-

laša per 13 sekundžių. Tas Sovietų ledų indelis turi tokį pat skonį, kaip ir Cleveland "Plain Dealer" dienraščio sporto skyrius.

Sovietų Sąjunga nefunkcionuoja. Iš šono žiūrint atrodo lyg ir funkcionuotų ir jų gidai tuoj pat aiškina turistams apie tai, kas jų manymu turėtų labiau imponuoti turistus, tačiau toji Sovietų fasada yra per plona, kad apgautų.

Atrodytų, kad ten kas nors turėtų išauginti padarius vaisius ir daržoves. Tačiau ten obuoliai yra maži ir sukirmiję. Morkos karčios. Jis niekur nematė apelsino.

Vienintedis būdas keliaujant gauti atsigerti vandens, tai įmesti tris kapeikas į automata, kuris pripildo stiklinę vandens. Sekantis asmuo turi gerti iš tos pačios stiklinės. Sovietai

tai žiūri logikai į akis ir ant jos spjauto.

Mačiau plakata savo viešbučio bare Leningrade, kuris sakė: "Atidaryta 24 valandas". Jo apačioje buvo prierasas: "Uždaryta nuo 3 iki 6".

Sovietija tai kraštas erzinančių nepatogumų ir beprotiškų polinkių taisyklėms. Viena mūsų grupės moteris nuėjo pasiskusti viešbučio administracijai, kad jos kambaryje nėra telefono. "Žinoma, kad yra telefonas", atsakė viešbučio tarnautojas. "Kodėl Jūs esate toks tikras, kad ten yra telefonas", paklausė amerikėnė. "Kadangi tai būtų prieš taisykles, jei jūsų kambaryje nebūtų telefono".

Dvi savaitės Sovietų Sąjungoje žurnalistui Grizzard buvo per akis. Greičiausiai to užteks visam

gyvenimui, rašė Grizzard. Lufthansa nuskraidino juos į Maskvą ir iš ten į Frankfurtą. Kai tik lėktuvo ratai pakilo Maskvos aerodrome, lėktuve keliaujantieji amerikiečiai spontaniškai pradėjo ploti.

"Kai tik sugrįšiu į Ameriką", svajojo žurnalistas, "pora savaitių sėdėsiu namuose ir patenkintas spaudysiu "Charmin" tualetinio popierio rutulį. Tegu Dievas laimina Ameriką".

(ab)

NOTARY PUBLIC

JUOZAS MIKONIS — Realtor
savininkas

EAST SHORE REALTY

866 East 185 Street, Cleveland, Ohio

Telef. office 481-6900, res. 531-2190

Mums reikia namų Cuyahoga, Lake ir Geauga apskrityse, ypač East 185 gt. — Neff Road.

Norintieji pirkti ar parduoti prašome kreiptis į mano įstaigą.

Friends and Neighbors Report:

TOPIC: STREETLIGHT HOTLINE

A few weeks ago, we began a program called Streetlight Hotline and it looks like it's working.

The idea is this: we're asking anyone who sees a darkened streetlight to call the Streetlight Hotline: 696-1818 in the Greater Cleveland area. We'll get a crew out there as soon as possible.

Even if the streetlight isn't ours, we'll call Muny or others and pass the word along.

We believe lighted streets are better for both pedestrians and autos alike. Streetlight Hotline is one way you can help us keep our streets and neighborhoods safer.

Keep in touch. You'll help your friends and neighbors and us, too.

The Illuminating Company
The Energy Makers.

REMKIME TAUTOS FONDA

nes tik nuo mūsų priklauso kiek esame pajėgūs ginti ok. Lietuvos bylą laisvajame pasaulyje.

Neužmirškime LIETUVOS LAISVĖS IŽDO pagerbdami savo artimųjų atmintį ar tvarkydami savo palikimų reikalus.

Jūsų auka TAUTOS FONDUI paremia ELTA biuletenių leidimą 6 kalbomis ir padeda skleisti informaciją apie tikrą padėtį ok. Lietuvoje.

Visos aukos atleidžiamos nuo federalinių mokesčių

TAUTOS FONDAS

LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION, INC.

P. O. Box 21073

Woodhaven, N. Y. 11421

A. A.

MARIJAI ABRAITIENEI

mirus, jos vyrą dr. JULIŲ, sūnų SAULIŲ, dukterį NIJOLĘ su šeima ir seserį KAZĘ SNIEČKUVIENĘ su šeima, nuoširdžiai užjaučiame.

Ona Pavilčienė

Audronė ir Medardas Karaliai

Vincas Pavilčius

A. A.

R. BRAZAUSKIENEI,

Waterbury, Conn., mirus, jos broliui ALGIR-

DUI BIELSKUI gilią užuojautą reiškiame.

Čiurlionio Ansamblis

A. + A.

LIUDVIKAI PAULĖNIENEI

mirus, skausme likusiems vyrui JULIUI PAULĖNUI, seseriai ELŽBIETAI BUMELIENEI ir broliui ANTANUI su šeimomis reiškiame gilią užuojautą.

Gražina ir Vytautas

Žukauskai

Clevelando Lietuvių Sodybos atidarymo dalyviai su svečiais.

V. Bacevičiaus nuotr.

**LIETUVIŲ SODYBOS
ATIDARYMAS**

Spalio 16 d. Clevelando Lietuvių Sodybos patikėtinių taryba, vadovaujama dr. Antano Butkaus, surengė Lietuvių Sodybos viešą atidarymą su H.U.D. ir miesto pareigūnais. Į šį atidarymą atvyko iš Floridos buvęs sodybos patikėtinių pirmininkas inž. Bronius Snarskis.

Iškilmės prasidėjo kokteiliais ir pietumis lietuvių namų viršutinėje salėje, kuriems vadovavo patikėtinių komiteto narė Aleksandra sagienė.

Po pietų visi svečiai (apie 50) rinkosi į Sodybą, kur jų laukė sodybos gyventojai su kavute ir skaniais pyragais.

Oficialią programos dalį pradėjo Sodybos vedėja Dana Čipkienė, pakviesdama pirm. dr. A. Butkų pravesti programą, kuris savo kalboje pabrėžė lietuvių įnašą šiame krašte, dėkojo buvusiam pirmininkui Broniui Snarskiui, direktoriams dr. Henrikui Brazaičiui, dr. A. L. Čepuliui, Pranui Razgaičiui, Alfai Juodikiui, Aleksandrai Sagienei, Vytautui Staškui, Viktorui Leparskui ir Ramunei Širvaitytei.

Jis dėkojo Sodybos administratorei Danai Čipkienei už pavyzdinę darbą, ir visiems Sodybos darbininkams, bei valdžios pareigūnams ir pranešė, kad ruo-

šiamasi statyti prieglaudą (Nursing Home).

H.U.D. federalinės valdžios atstovas Phillip Giaconia pabrėžė, kad lietuviai yra pavyzdys kitiems ir jis džiaugėsi lietuvių atsikimu ir pažadėjo ateityje artimai bendradarbiauti.

Visi, kurie kalbėjo džiaugėsi lietuvių apskrumu ir gabumais. Gi Sodybos gyventojų vardu Mrs. Maki paprašė, kad daugiau tokių stiliaus namų būtų statoma, pabrėždama, kad čia visi gyvena vieni kitiems padėdami.

**ŠVENTO JURGIO PARAPIJOS
TRADICINIS****RUDENS FESTIVALIS —
KALAKUTŲ ŠVENTĖ**

sekmadienį, lapkričio 10 d., 11:15 v. r.
PARAPIJOS SALĖJE.

Skanūs pietūs! 35-kių kalakutų loterija! Laimės ratas! Tortų ir kitų gėrybių ypatinga loterija! Smagi nuotaika! DIDŽIOJI LOTERIJA — 2,000 dolerių tą pačią popietę!

Laukiame visų pasidžiaugti smagia rudens švente, pabendrauti, ir išmėginti laimę paremiant šv. Jurgio parapiją !!!

Taupa

Lietuvių kredito kooperatyvas
18022 Neff Road
Cleveland, Ohio 44119

**TAUPYKITE IR
SKOLINKITĖS**

vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

Palūkanos už sutaupas:		Skoliname:
Term. indėliai (\$3,000 +)	Metinis Prieaugis	asmeniniams reikalams, automobilių pirkimui, namų pagerinimui, ir morgičiams.
6 mėn.	8.24%	
12 mėn.	8.78%	
18-kos mėn.	9.31%	
30-ties mėn.	9.58%	Smulkesnės informacijos suteikiamos TAU-Reg. s-ta
Spec. s-ta	7.50%	POS įstaigoje.
Reg. taup. s-ta	6.10%	

PARDUODAME PINIGINES PERLAIDAS (MONEY ORDERS) PRIMAME MOKESCIUS UŽ ELEKTROS, SILDYMO, TELEFONO IR VANDENS SĄSKAITAS.

TAUPOS DARBO VALANDOS

TREČIADIENIAIS IR ŠEŠTADIENIAIS

10:00 val. r. — 1:00 val. p. p.

adv. A. Širvaičio įstaigos patalpose Lietuvių namuose.

SEKMADIENIAIS

11:00 val. r. — 1:00 val. p. p.

Dievo Motinos parapijos patalpose

(centrinėje TAUPOS būstinėje).

VISOS SANTAUPOS PILNAI APDRAUSTOS SU NATIONAL DEPOSIT GUARANTEE CORPORATION

Amber Gintaro Galerija

505 East 185 Street • Euclid, Ohio 44119

Tel. (216) 531-3500

PAVEIKSLŲ IRĖMAVIMAS

Didelis pasirinkimas medžio išdirbinių,
gintaro, įvairių MENO darbų.

GALERIJOS VALANDOS: Antradienį ir trečiadienį nuo 10:00 AM iki 5:00 PM., ketvirtadienį ir penktadienį nuo 3:00 PM ik 7:30 PM, šeštadienį nuo 10:00 AM iki 5:00 PM. Sekmadieniais ir pirmadieniais galerija uždaryta. Norintieji specialaus apžiūrėjimo — skambinkite tel. 531-3500.

PHILADELPHIJOS JAUNIMO TEATRO VIEŠNAGĖ CLEVELANDE

PETRAS MAŽELIS

Dainavos stovyklai remti komiteto pakviestas, Philadelphia Jaunimo Teatras rugsėjo 28 d. Clevelande vaidino Julijos Dantienės vieno veiksmo komediją — šeimos portretą. Jaunos teatro dainininkės: sopranas Danutė Rukšytė ir mezzosopranas Rasa Krokytė pirmoje dalyje dainavo duetus ir po vieną solo.

Philadelphia nėra gausi lietuviais, todėl ypatingai reikia sveikinti autorę ir režisierę Juliją Dantienę, sugėbėjusią surinkti jaunų žmonių pasiryžusių dirbti lietuviškame teatre. Ir štai — šeimos portretas yra jau antras jų pasirodymas.

Ši viešnagė Clevelande programoje pavadintu gražiu ir tinkamu šiam vakarui vardus — Linksmavakaris.

Pirmoje linksmavakario dalyje jaunos teatro vaidintojos — dainininkės (abi Lietuvos operos solistės Juozės Augaitytės mokinės) duetu padainavo: Beauštanti aušrelė, — harm. A. Pocius; Oi giria, giria — harm. V. Barkausko; Laukiu vis ir Užžėlė takas — St. Gailevičiaus; du duetus iš Šaikovskio op. Pikų

damos. Danutė Rukšytė solo padainavo J. Siniaus — Našlaitės raudą, o Rasa Krokytė atliko V. Telksnio — Mėnulio deivę. Joms prityrusiai akompanavo clevelandietė Kristina Kuprevičiūtė.

Dar dainuoti besimokančios jaunos dainininkės jau darniai susiklausiusios, spalvingai interpretuodamos dainas susilaukė šilto klausytojų pritarimo, ypač, kai duetinio dainavimo reitai pasitaiko. Ypatingai nustebino Rasos Krokytės sodrūs, šilti, lengvai išdainuoti žemieji tonai. Neabejotina, kad šios jaunos dainininkės sparčiai žengs dainavimo mene.

Autorė ir režisierė Julija Dantienė savo šeimos portrete nepretenduoja į filosofijas, didelius įvykius ir jų sprendimus, nesitaiko į iškiliuosius scenos veikalus. Tačiau ji yra gera stebėtoja, seka lietuvių bendruomeninį gyvenimą, kelia šeimų gyvenimo vertybes ir ydas. Šeimos portrete ji ironiškai, kartais ir šaržuotai parodo mūsų gyvenimo laimėjimus ar nepasisekimus.

Julija Dantienė, daug

Lithuanian Village, Inc.

LIETUVIŲ NAMŲ METINIS BALIUS

ir

LIETUVIŲ KLUBO METINĖS PREMIJOS

ĮTEIKIMAS

šeštadienį, lapkričio 9 d., 7 val. vak.

LIETUVIŲ NAMŲ SALĖJE.

PROGRAMĄ ATLIEKA VOKALINIS VIENETAS

UŽDAINUOKIM!

Vadovas ir dirigentas **ALGIRDAS BIELSKUS.**

Šokiams groja **RIMO STRIMAIČIO** orkestras.

Baliaus svečius pasitiks sidabriniai padėklai su skaniausiais hors d'oeuvres ir švelniais kokteiliais. Po trumpo "sušilimo" svečiai bus pakviesti pietums. Ant stalų svečių lauks degančių spalvų rudeninės gėlės, "rožių" vynas ir paukštiesienos delikatesas. Po pietų Rimo Strimaičio orkestro švelni muzika kvies visus į valso sūkurių. Vakaras su Lietuvių klubo laureatais, su gražiais Lietuvių namų metinio baliaus svečiais yra retas įvykis. Tik kartą metuose. Todėl mes kviečiame jus būtinai dalyvauti baliuje su savo artimaisiais ir bičiuliais.

Stalai — 10 asmenų. Kaina asmeniui — \$17.50. Porai — \$35.00. Rezervacijos priimamos iki lapkričio 4 dienos klubo raštinėje darbo valandomis ir vakarais telef. 531-2131.

LIETUVIŲ NAMŲ DIREKTORIŲ TARYBA

vaidinusi Chicagoje, solistės Juozės Augaitytės prikalbinta, parašė ir surežisavo komediją — Prie Dangaus Vartų, kurią Philadelphia ir New Yorko lietuviai šiltai priėmė. Šeimos portretą — Clevelando lie-

tuviai irgi nuoširdžiai įvertino, pasidžiaugė, ypač, kad komedijos veikėjai, vos tik antrą kartą išeidami į sceną jau parodė laisvumo, šilumos, sceninio drausmingumo. Režisierės užmačios ir vadovaujanti ranka aiškiai brėžė komedijos liniją. Komiškuosius tipus vykusiai, net žaismingai pristatė: kaimynė Plepaitienė — Rasa Krokytė; sūnus Saulius — Rimantas Stirbys; dukterė Aukšė — Aušra Gečytė; žentas Rockweller — Algis Šalčiūnas. Kiti: Aniliora Mašalaitienė, Renata Baraitė, Vidmantas Rukšys, Danutė Rukšytė, Virgus Volertas, Eimutis Radžius ir Linas Kučas savitais charakteriais darniai tilpo į spektaklio visumą.

Kiekviename spektaklyje reikalinga scenoje nematomoji talka: rež. padėjėja Vida Šalčiūnienė, apšvietimo ir scenos technikos vadovas Vytas Bagdonavičius, grimojuotojos Dana Surdenaitė ir Rose Thomley,

kostiumų ir dekoracijų koordinatore Gema Kreivėnaitė.

Dauguma vaidintojų yra pilni energijos jauni žmonės. Kai kurie į Clevelando spektaklį turėjo suskristi iš Minneapolisio, Chicagos ir Floridos, kur jie buvo išvykę darbo reikalais. Toks įsipareigojimo supratimas itin gerbtinas ir sveikintinas.

Kai jau lietuviškų teatrinų vienetų taip maža, tai šį režisierės Julijos Dantienės ir vaidintojų pasiryžimą dirbti reikia tikrai nuoširdžiai sveikinti ir visokiopai remti. Būtų gera, kad šis jaunatviškas teatras ištisetų ir pasirodytų Dramos festivalyje (jei toks dar būtų).

SACM LOOM FIXER POSITION AVAILABLE

Wanted, Culp, Woven & Velvets in Anderson, South Carolina. Experienced SACM Loom Fixer. Competitive benefit package, retirement plan, moving expenses. Salary negotiable. Call toll free 1-800-222-7489. (41-43)

Rita Barkutė iš Australijos viešėjo Clevelande ir susitiko su pažįstamais draugais inž. M. Juodišium, inž. A. Maineliu ir A. Nagevičium, kurie atrodė nenori jos išleisti iš Clevelando.

V. Bacevičiaus nuotr.

Superior Savings
ASSOCIATION

**MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ
SANTAUPŲ INDĖLIUS**

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

PASKOLOS TEIKIAMOS:

- namams pirkti,
- rezidenciniams ir komerciniams pastatams statyti,
- namų remontams,
- kvalifikuotų studentų mokslui

Smulkesnių informacijų dėl taupomųjų indėlių
ir paskolų sąlygų teiraukitės

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS: Kasdien nuo 9:00 iki 4:00,
penktadieniais 9:00 iki 6:00;
šeštadieniais 9:00 iki 2:30.

Los Angeles Vyrų kvartetas išleidęs plokštelę "Tu man viena". Prieky A. Polikaitis ir dr. E. Jarašūnas. Antroje eilėje: B. Seliukas, muz. A. Jurgutis ir R. Dabšys.

• Los Angeles vyrų kvartetas, kurį sudaro muz. A. Jurgutis, dr. E. Jarašūnas, A. Polikaitis, R. Dabšys ir B. Seliukas gruodžio 1 d., sekmadienį, 4 val. p. p. Lietuvių Namų salėje duos koncertą Dirvos rengiamoje kultūrinėje popietėje.

Ten pat bus galima įsigyti jų naują plokštelę "Tu man viena".

• Dr. Henrikas Brazaitis Lake County ligoninės gydytojų metiniame susirinkime spalio 24 d. buvo pagerbtas, įteikiant jam garbės nario pažymėjimą už jo ilgametį darbą šioje ligoninėje.

• Jūratės Statkutės de Rosales knygos "Baltų kalbų bruožai Iberų pusiasalyje" pristatymas Clevelando lietuvių visuomenei, kurį surengė spalio 27 d. Lietuvių Namuose Clevelando skautininkių draugovė, praėjo dideliu pasisekimu. Kalbėjo rašytoja Aurelija Balasaitienė ir pati autorė. Parduota keliasdešimt knygų.

Plačiau bus kitame numeryje.

• Balso metinis aukų vakas pratęsiamas iki lapkričio 15 d. Clevelando skyriaus valdyba prašo atsilipti į jos laiškus, nes norime vakų baigti prieš Kalėdų sezoną.

CLEVELANDO LIETUVIŲ DIENOS

DIEVO MOTINOS PARAPIJOS AUDITORIJOJ

KONCERTAS

šeštadienį, lapkričio 16 d. 7 val. vak.

CHICAGOS TAUTINIŲ ŠOKIŲ ANSAMBLIS

GRANDIS

Bilietus į koncertą ir vakarienę su Grandiečiais užsisakyti pas M. Aukštuolį, tel. 481-9928 ar V. Bacevičių, tel. 481-1016, arba po pamaldų abejose parapijose. (Kainos: 8, 6 ir 4 dol.). Lituanistinės mokyklos mokiniams — veltui. Visos vietos numeruotos.

PARODA IR KNYGOS SUTIKTUVĖS

Sekmadienį, lapkričio 17 d. nuo 11 val. ryto

DIEVO MOTINOS PARAPIJOS AUDITORIJOJE

Ženeviečio dailininko G. STANULIO tapybos paroda ir R. LAPO knygos "Ten, ekrane sužibus" sutiktuvės ir filmų popietė. ĮEJIMAS — AUKA.

Parapijos svetainėje pietūs Lituanistinei mokyklai paremti.

Visi Clevelando ir apylinkės lietuviai kviečiami dalyvauti.

LB CLEVELANDO APYLINKĖS
VALDYBA

PREMIJA PASKIRTA S. STASIENEI

Lietuvių Amerikos piliečių klubas 1985 metų \$1000 premiją paskyrė šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos direktorei Stefanijai Stasienei. Pagerbtai Clevelando lietuvių mokytoja yra ir visuomenininkė, dažnai talkinanti visiems, kai didesni ar mažesni įvykiai reikalingi darbščių rankų. Skirdama premiją, Lietuvių klubo patikėtinių taryba ypatingai norėjo pabrėžti, mokytojo darbo sunkumus ir savanoriškos talkos reikšmę kolonijos gyvenime.

Lietuvių klubo premija bus įteikta Lietuvių namų metiniame baliuje, lapkričio 9. Clevelando lietuviai raginami baliuje ir premijos įteikimo šventėje gausiai dalyvauti.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

PREZIDENTO SVEIKINIMAS BALŲ LAISVĖS LYGAI

Amerikos Baltų Laisvės Lyga spalio 5 d. Los Angeles mieste surengtose iškilmėse įteikė pirmąjį Baltijos tautų rezistencijos žymenį LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS KRONIKAI. Žymenį priėmė iš New Yorko atvykusi Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos ko-direktorė Marija Skabeikienė.

Prezidentas Ronald Reagan ta proga atsuntė tokį sveikinimą:

"Su malonumu siunčiu savo nuoširdžius sveikinius visiems Amerikos Baltų Laisvės Lygos žymenų įteikimo banketo dalyviams. Ypatingai aš noriu pasveikinti LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS KRONIKĄ, kaip išskirtinai nusipelnusią gauti Baltų Laisvės Lygos žymenį.

Tiesioginiai patyrę totalitarizmo rykštę savo mylimose tėvynėse, jūs ypatingai vertinate laisvę, kurias daugelis iš mūsų čia laiko kaip savaime suprantamą dalyką. Tų laisvių viršūnėje yra religijos laisvė. Sutvėrėjo valia žmogaus dvasia save išreiškia laisvėje: laisvėje melstis, svajoti, tikėti ir kurti. Įgimtas žmogaus Dievo ilgesys negali būti visam laikui uždusintas.

Tarp Lietuvos žmonių tebėra gyva šv. Kazimiero dvasia, drąsos ir tikėjimo. Aš esu giliai įsitikinęs, kad ta žėrinti dvasia, prasiveržianti iš kiekvieno jūsų KRONIKOS puslapio galiausiai triumfuos virš tironijos tamsybių. Ta pati

dvasia palaiko visų baltų viltis atgauti teisėtai jums priklausančią laisvę ir valstybinį statusą."

• Ona Jokūbaitienė, clevelandietė, Balfo sukaktuviniame seime Washingtono spalio 12 ir 13 d. perrinkta į Balfo centro valdybą generalinės sekretorės pareigoms.

• Dr. Birutė Paprockienė šiuo metu keliauja po Europą. Buvo sustojusi Šveicarijoje ir aplankė sergantį dr. A. Gerutį.

• B. Kazėno ir D. Pennington muzikinė komedija "The Creators" (kūrėjai), po spektaklių Painesville, perkeliama į Clevelandą — Cuyahoga Community College Metropolitan teatro salę.

Seansai vyks: spalio mėn. 24, 25, 26, 31 ir lapkričio 1 ir 2 d. 8 val. vak. Dienos metu (Matinees) 2 val. bus šeštadienį, spalio 26 d., sekmadienį, spalio 27 d. ir šeštadienį, lapkričio 2 d. Bilietai užsakomi telef. (216) 348-4258 tarp 9 am ir 2pm. Vaidinimai vyksta anglų kalba.

PABALTIEČIŲ BENDRAVIMO VAKARAS

įvyks š. m. lapkričio mėn. 2 d.,
šeštadienį, 7:30 val. vak.

LIETUVIŲ NAMUOSE

Programoje:

Clevelando dainos-muzikos vienetas
UŽDAINUOKIM, latvis pianistas dr.
VILNIS CIEMENS ir estas komedijos
aktorius REIN RUUS iš Chicagos.

Šilta vakarienė — muzika — šokiai.

Bilietai po \$12.00 gaunami pas A. Mackuvienę tel. 692-2031 ir B. Pautienienę tel. 383-8225.

Rengia

CLEVELANDO PABALTIEČIŲ KOMITETAS
(ALT Skyrius, Latvių S-ga ir Estų Taryba)

DIRVA

TAUTOS FONDUI 13,000 dolerių

Tautos Fondo Chicagos komitetas praeitą sekmadienį, spalio 27 d. Tautiniuose Namuose surengė pietus, kuriuose dalyvavo apie 300 asmenų (tiek yra vietų salėje) ir pietų metu surinkta 12,815 dolerių.

METINIS ALT SUVAZIAVIMAS

Jau 45-tas Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimas įvyks lapkričio 2 d. Tautiniuose namuose, 6422 So. Kedzie Ave., Chicagoje. Išvakarėse, lapkričio 1 d. 7 val. vak. ALT patalpose, 2606 West 63rd St., Chicagos Lietuvių Tarybos valdyba ruošia pabendravimą suvažiavimo dalyviams ir chicagiečiams veikėjams.

Suvažiavimo registracija prasidės 8:30 val. r. Posėdžiai prasidės 9:30 val. Pasibaigus suvažiavimui toje pačioje salėje 7:30 val. vak. bus iškilminga vakarienė ir a. a. L. Šimučio mirties 10 metų sukakties minėjimas.

• Sol. Regina žymantaitė-Peters, praleidusi vasarą Italijoje, su šeima grįžo į New Yorką ir ruošiasi koncertams.

Ateinančiais metais vasario 2 d. jos koncertą lietuviams rengia ALT S-gos Los Angeles skyrius, kuriam pirmininkauja R. Sakienė.

• Jadvyga Tūbelienė, buv. Lietuvos ministerio pirminko J. Tūbelio našlė, dabar gyvenanti Putname, Ct., Dirvos vajaus proga atsiuntė 50 dol. su nuoširdžiais

linkėjimais laikraščiui stiprėti ir augti.

Dėkojame už paramą ir linkėjimus.

VYYSKUPAS A. DEKSNYS SVEIKINA DIRVĄ

Gerbiamas ir mielas Daktare Leonai,

Tik šiandien gavau ir perskačiau Jūsų laišką, kurį parašėte š. m. liepos mėn. 12 d. Per penketą mėnesių nesilankiau Romoje ir dėl to, kai kurie laiškai man nebuvo persiųsti į Vokietiją (patekę tarp žurnalų ir laikraščių). Jų tarpe ir jūsiškis, primenantis pasveikinti "Dirvą", šių metų spalio mėn. 12 d. mininį savo gyvavimo sukaktį.

Nors pavėluotai, sveikinu "Dirvą" sėjančią mūsų tautos išėivijoje gerąją sėklą, kuri stiprina mūsų patriotinę sąmoningumą ir drąsiai kovoja už Lietuvos suverenumą.

Nuoširdžiai Jūsų,
Antanas Deksnys

• Lydija Augevičienė, sulaukusi 95 m. amžiaus, spalio 12 d. mirė Berne, Šveicarijoje. Jos vyras dr. plk. Jonas Augevičius mirė 1953 m. Šveicarijoje.

Nuliūdime liko sūnus dr. Kostas Augevičius ir dukra Irena Kaestli, kurios vyras buvo Nepr. Lietuvoje Šveicarijos konsulu.

• "Lietuvos Atsiminimų" Radijo valanda New Yorke ir New Jersey bus girdima nauju, patogesniu laiku: ketvirtadieniais nuo 7 iki 8 val. vakaro iš New Yorko stoties, WNYM, 1330 kil. AM banga.

VLIKO SEIMAS FLORIDOJE

Rengimo komitetas maloniai kviečia visus lietuvius dalyvauti, Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto SEIMO darbuose, kurie įvyks 1985 m. gruodžio 6-8 dienomis, The Don CeSar Beach Resort, 3400 Gulf Blvd., St. Petersburg, Fla. 33706. Svečiams iš toliau atvykusiems, viešbučio kambario kaina dviem asmenim \$75.00 parai. Už papildomą lovą reikia damokėti \$15.00.

Seimo išvakarėse, penktadienį, gruodžio 6 d. 7 val. vakaro bus seimo atstovų ir visuomenės pašnekėsų, kuris įvyks Lietuvių klubo salėje ir kur yra laukiami visi lietuviai.

Seimo visi posėdžiai, neišskiriant gruodžio 8 d., kur bus nuo 9 iki 12 val. ryto — VLIKO užbaigiamasis posėdis ir seimo uždarymas, vyks The Don CeSar viešbučio 5-tame aukšte.

Banketas prasidės 6:30 val. vakaro draugiškom vaikščiavimais (kokteiliais), The Don CeSar lauko terasoje. 7:30 — meninė dalis, kurią atliks solistė ROMA MASTIENĖ — mezzo sopranas ir trum-

Dirvos 70 metų sukakčiai paminėti vajus

Atsiliepdami į Dirvos 70 metų sukakčiai paminėti atsišaukimą, sukelti Dirvai paremti 70,000 dol., aukojo šie asmenys:

Lietuvių Fondas, Chicago, Ill.	2,000.00
Inž. Kazimieras ir Elena Pociai, Beverly Shores, Ind.	
(anksčiau yra davę 1,050 dol.)	1,000.00
Dr. Birutė ir Bronius Kasakačiai, Chicago, Ill.	
(anksčiau yra davę 1000 dol.)	500.00
Birutė ir Gediminas Biskiai, Clarendon Hills, Ill.	100.00
Stephanie Rudokienė, Chicago, Ill.	100.00
J. Mildažis, Juno Isles, Fla. (yra davęs 33 dol.)	50.00
Jadvyga Tūbelienė, Putnam, Ct.	50.00
A. Z. Juškevičiai, Cicero, Ill. (yra davę 10 dol.)	30.00
E. B. Blinstrubai, Oak Lawn, Ill.	
a. a. atminimui Lisutės Blinstrubaitės (jau yra davę 50 dol.)	100.00
Dr. V. ir V. Tumasoniai, Orland Park, Ill.	50.00
Dr. Vinco Kudirkos šaulių kuopa, Worcester, Mass.	50.00
Aleksandras Lileikis, Norwood, Ma.	25.00
Algirdas ir Regina Vaitiekaičiai, Detroit, Mi.	20.00
Plk. K. Dabulevičius, Chicago, Ill.	
(anksčiau davė 25 dol.)	25.00
V. Matulevičius, Weston, Ont.	50.00
Baltijos Klubas, Chicago, Ill.	30.00

Papildomai gautos aukos prieš gražinamų loterijos bilietų:

K. Vaitkevičius, Chicago, Ill.	5.00
V. A. Barauskas, Glendale, Ca.	15.00
V. B. Zemliauskas, Spring Hill, Fl.	5.00
H. Misliauskas, Philadelphia, Pa.	15.00
A. Šlenienė, Chicago, Ill.	25.00
J. Juodgudis, Chicago, Ill.	10.00
J. J. Žebrauskai, Chicago, Ill.	10.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

pą žodį tars dr. K. Bobelis. Bilietus ir stalus prašoma užsisakyti iš anksto pas L. Žvynienę, tel. 367-1286 ir T. Liutkienę, tel. 360-0925. Auka \$20.00 asmeniui. Stalai bus padengti dešimčiai asmenų ir salės administracija tos tvarkos nesiruošia keisti. 8 val. vak. VAKARIENĖ. Po to šokiai, grojant Gibby Lowe orkestrui.

Iškilmingos pamaldos, kurias atnašaus vysk. Paulius Baltakis, OFM, gruodžio 8 d., pirmą val. p. p. šv. Vardo šventovėje, 5824 — 15th Ave., So. Gulfport, Florida 33706.

Seime dalyvaus ir Lietuvių Evangelikų vyskupas Ansas Trakis.

VLIKO seimas yra atviras. Visuomenė kviečiama dalyvauti visuose renginiuose. Seimo eigoje gausus ir aktyvus visuomenės dalyvavimas, daug prisidės Seimo pasisekimo.

Seimo rengimo komitetas jau yra sudarytas: dr. I. Mačionienė — pirm., V. Urbonas — sekr., A. Tauginas — išd. Vicepirm.: inž. A. Šukys, K. Miklius, K. Vilnis, V. Mažeika, A. Krušlikienė. Valdybos nariai: J. Žvynys, L. Žvynienė, V. Gruzdis ir T. Liutkienė.

(vu)

BUS PRISIMINTAS A. A. MJR. JUOZAS IVAŠAUSKAS

Prieš metus mirusiam gen. štabo majorui Juozui Ivašauskui prisiminti šv. mišios bus laikomos š. m. lapkričio 3 d. 12:15 val. tėvų jėzuitų koplyčioje, Chicagoje. Po mišių, paminklo pašventinimas šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Visi a. a. Juozo Ivašausko giminės, draugai ir pažįstami prašomi pasimelsti ir dalyvauti paminklo pašventinime.

Liūdinti
žmona Juzė ir
duktė Margarita Momkienė
su žeimā

• Saulė Jonynienė, diplomuota astrologė, vienintelė lietuvių pasaulyje, priklausanti JAV ir tarptautinei astrologų organizacijai, paruošia horoskopus kasdieninius ir mėnesinius.

Norintieji susipažinti su astrologija ir savo asmenybe, kad būtų naudinga gyvenimui, tesikreipia į S. Jonynienę šiuo adresu: 238 Bellino Dr., Pacific Palisades, Ca. 90272. Telef. (213) 454-1689.

Skaitykit ir platinkit
D I R V Ą

A. A.

MARIJAI ABRAITIENEI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiame Dr.

JULIUI ABRAIČIUI, dukrai NIJOLEI, sū-

nui SAULIUI, seseriai Kazimierai SNIEČKU-

VIENEI ir vyrui ir visai SNIEČKŲ šeimai.

Laima ir Juozas
Jucaičiai

Regina ir Jonas
Skavičiai

A. A.

MARIJAI ABRAITIENEI

mirus, jos vyrui, mano giminaičiui, dr. JU-

LIUI, sūnui SAULIUI, dukrai NIJOLEI ir

anūkams gilią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Stella ir Vytautas
Abraičiai

A. A.

MARIJAI ABRAITIENEI

mirus, jos vyrą Dr. JULIŲ ABRAITĮ, sūnų

SAULIŲ ir dukrą NIJOLĘ su šeima nuošir-

džiai užjaučiame

Ohio Lietuvių Gydytojų
Draugija